

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-betűs petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyitólát petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, április 23.

Mai számunk főbb közlöményei:

Az aradi tőzsde.
Királyi üzenet Tiszának.
A sacharin csempészés.
Mark Twain halála.
Botrányos tüntetés az egyetemen.
Albóri és Maklaryék.
Hová tűnt a hamis százkoronás.
Mikszáth cisz doktor.
Elmaradt királyi utazás.

A kormány helyzete.

Arad, április 22

Átmeneti, vagy állandó? Sajátságosan, minden idők minden kormánya rendszerint kormányzata első idejében, ezzel a kérdéssel kerül szembe. Tisza Kálmán, aki pedig tizenöt esztendőn át kormányozta Magyarországot, eleinte nem egyszer aposztrofáltatott átmeneti miniszterelnököknek. Mig a kimondottan átmeneti minisztériumról, a koalícióról, vajjon ki hitte, hogy átmeneti?

Ilyen a közhangulat szeszélye. De hát az események fejlődését még sem ez a szeszély irányítja, hanem az élet rendje és e rendben rejlő erőforrások. Mert hisz' nem egyszer, mint most is, könnyen átlátszó naiv taktika dobja a hiszékenyek közé, hogy a kormány csak átmeneti. Ne vegyék komolyan; a fejét is beverhetitek; hiszen nem lesz hosszú élete e földön; nem vártok tőle sem jót, sem rosszat. Bátoran nekivadhattok

Pedig ha valamikor, úgy ma bizonyára, csakis a malomalatti politikai szférák hiszékenységet lehet ilyesmikkel félrevezetni. Soha kormányzat még annyira távol nem állott az átmenetiség jellegétől, mint épen a mai. Mert mi hozta létre? Állami életünk rendjének folytonosságában gyökerező olyan erők létesítették, hogy amennyiben akarná, akkor sem lehetne átmeneti.

Az obstrukció ugyanis többségre vitte a negyvennyolcas pártokat. Mi következett ezután? Olyan parlamenti kormányzás, a melyben a negyvennyolcas többséggel bélelt koalíció, hatvanhetes irányban dolgozott. Helyesebben, egyik részének dologtevő vagyakozásával — vergődött. Ez a ferde faktum magában hordta a bomlás és az összeütközés csirait. És a bomlásnak ez a beteges állapota a parlamenti erőtenyezők olyan összevisszaságát, olyan abnormitásokat teremtette meg, hogy ezen az alapon többé nem lehetett a nemzet érdekében eredményes munkát kifejtetni.

Való tény ugyan, hogy Justhék taktikája siettette a bomlást, de hogy egyébként is, a negyvennyolcasság felfelé hirdetése és a hatvanhetesség felfelé fogadkozása mellett, — egészséges, erős, a nemzet és királya harmónikus együttműködésére alapítható parlamenti kormányzás biztosítható nem volt, ez olyan világos, hogy komoly ember, őszinte politikus nem is

vonja kétségbe. Erezték és tudták is ezt jól a koalíció őszintébb elemei; érezte ezt az ország és látta világosan a korona, amikor a „bankformula” selyempapirosába göngyölt „nemzeti bankkal” nem engedte a nemzetet a csalafintaságok erkölcs-telen utvesztőjébe sodortatni

Igy fejlődött ki a mai helyzet. Állami életünk tiszta rendjében rejlő nagy erők eredményének kell tehát tekintenünk ezt a helyzetet, amely végre őszinte politikát inaugurált.

Minden rosszban van valami jó, mondja a közmondás. Hát talán a gondviselés rendelete volt, hogy a mi speciális obstrukciónk, az egészséges magyar parlamenti életnek ez a rákfenéje, a betegség teljes kifejlődése után — felnyissa végre a nemzet szemét és visszatérítse hivatása, munkája, igazi útja helyes irányára, a nemzet és királya közt megteremtett harmónia azon örvényére, melyet Deák Ferenc jelölt meg.

Nevetséges tehát a feltevés is, hogy olyan kormány, mely ezt az új nemzeti revellációt idejében megérezte, szükségszerűségét felfogta és az új életrekelés nagy munkájában a nemzet igaz közérzésével találkozik: épen most, nagy perspektívájú munkája kifejlődésének legelején legyen átmeneti? Igen, átmeneti olyan értelemben, hogy egy beteg parlamenti helyzetből átvezeti a nemzetet egy egészséges szituációba és módot nyújt az országnak a

Szent Péter esernyője.

(Részlet Mikszáth Kálmán regényéből, amelyet Roosevelt is a világirodalom egyik remekének mondott.)

Igen is, az öreg Münecnét elvitték zsidónak Bábászékra, negyven váltóforint fizetéssel, mivelhogy Bábászéken nem volt zsidó és okvetlenül keríteni kellett egyet.

A dolog voltaképpen úgy áll (nehéz azt a pesti embernek megérteni), hogy Bábászék ama kolibri városkák egyike, melyek csak abban különböznek a szegényes felföldi falvaktól, hogy a bírójukat polgármesternek titulálják — hogy az év egyik napján odahajtanak a „laz”-oknak nevezett tanyákról és a szomszédos falukból egykét üszőt, tinót és néhány görhes lovacskát s ugyancsak a napon eljön a zólyomi mézeskalácsos, Plokár-Sámuel is és kirakodik a sátorában; mézeskalácsból való sziveit, huszársait és bölcseit gyorsan szétkapkodják s viszik a környékbéli lányoknak és gyermekeknek. Egyszerűen vásár van Bábászéken. És erre századok óta rátartó minden bábászéki benesztült, kétfelé osztván a naptári esztendőt és a világeseményeket, olyanformán, hogy az egyik részük történi a vásár előtt, ennyi és annyi héttel vagy hónappal, a másik részük ellenben a vásár után következik be, mint a hogy például Deák Ferenc halála éppen két napra esett a bábászéki vásár előtt.

Mindennek pedig okai a régi királyok, kik a zólyomi, vagy a véglesi várban vadászgat-

ván, a szomszéd falvakat borraivaló helyett városokká emelték.

Hát végre is szép privilegium. A városban minden többet ér, többet mutat, a fundus, a kert, sőt maga az ember is. Mégis csak polgár az ember s ez már valami. Ha bevásárlják a tanácsba, hát szenátor, a szalmafedeles ódon ház, ahol a tanács ül, vársháza, a becskeres „kisbíró”, dolmány helyett ámbár rézesattos tiszü van a hasán, hajdunak nevezetik. A hajdunak még dobolni is kell tudni, mert a városkának saját dobja van — sőt a gazdagabb városok még vizipuskát is szereznek. Hiába, rang a rang — de fenn is kell azt tartani.

Kivált, mert olyan szelek kezdenek fújni a megyeháza felől, hogy a kis nyolc kilenecszáz lakosú városkák nagy részét eltörlik, megindult onnál fogva a versengés közöttük, mindenik mutatni akarván életképességét, mindenik siet nagy lóra ülni, pedig a zabos tarisznyája csak egy csikófejhez való... Nem lesz ennek jó vége; meglátja, aki megéli.

Jó Zólyom városa Tót Pelső ellen tör. — Hiszen nem város ez, még patikája sincs. Megfojtaná Zólyom egy kanál vízben Pelsőöt. (Pedig én istenem, hiszen nem lehet minden zug és szöglet Beszterce vagy London!)

De Pelső is kutya, ő meg a nyomorult Bábászék ellen ugat és acsarkodik:

— Hiszen nem város az! Még zsidó sincs benne! Ahova pedig zsidó nem telepzik, annak a helynek nincs jövője, az már csakugyan nem városnak való.

Bábászék ismét a nálánál kisebbeket marja... De nem azért vagyok én most itt, hogy ezt a csuf birkózást kifeszem, csak azt akarom röviden megjegyezni, hogy Bábászék érdemes előjárósága okukra az ellenség irigy piszkolódásából — mint a hogy a méh a mérges növényből is ki tudja szedni a mézet — alkudozásba lépett vala az említett övgy Münz Jónásnéval aziránt, hogy átjöjjon lakni Bábászékra, nyitván ott a piac kellő közepén boltot, szemben a kovácsműhelylyel, hogy minden arutazónak legott szemet szurjon, kelendők lévén kiváltképen a következő árucikkek: szappan, osztor, pirosló, kékítő, lókefe, vakaró, ár szög, sör, kocsikenőcs, safrány, gyömbér, cimet, csiriz, kenderolaj, szóval mindazon cikkek, melyek Bábászék határában nem teremnek és Bábászéken nem is készítenek s valóban a felsorolaton kívül is van még néhány ilyen a világon.

Igy került Münecné Bábászékra, hol is nagy tisztelettel fogadták s mindenben kényeztetették, majd hogy a tenyerükön nem hordták (a mi egyébiránt nem lett volna tréfá, mert Rozái asszony nyemott vagy két mázsát).

Eleinte soknak visszatetszett, hogy a magistratus nem zsidót szerzett, hanem csak zsidó asszonyt, mert mégis csak szebb lenne, lélekemelőbb lenne, ha így szólhatnának: „A mi zsidónk ezt mondta, azt mondta. A mi Móricunk vagy Tóbiásunk azt tette, emezt tette”, de csak annyit mondhatni, hogy „a mi zsidóasszonyunk, a mi Rozáliánk”; ez semmi,

hasznos, békés, gyümölcsöző munkára...

Kormány, amely hivatását így átérzi; kormány, melynek ezt a misztérióját a korona a legteljesebb bizalmával honorálta; kormány, melyet a nemzet megért és üdvözlő: erős és biztos pozíciója. És kötelességérzete tudatában, nemzet és király bizalma birtokában, nem kell és nem fog visszariadni attól, hogy a parlament munkaképességét, mint alkotmányos életünk elengedhetetlen feltételét, kormányzó erejének és biztonságának teljes fegyverzetével megteremtse...

Királyi üzenet Tiszának.

Justh Gyula gorombaságai.

Távirati tudósítás.

Arad, április 22.

A nemzeti munkapárt hódításáról örömmel értesült a király a miniszterelnök tegnapi audienciáján és különösen Tisza István gróf hazafias és önfeláldozó munkássága töltötte el meglepedéssel az uralkodój, aki élte alkonyán végre megérheti, hogy a nemzet a komoly alkotásokhoz lát. A párt kiválóságai lankadatlanul folytatják felvilágosító agitációjukat országszerte és a nemzet várakozással tekint fáradozásuk elé, melyben mindig a nagy célhoz méltó fegyverekkel lépnek a küzdőterre. Ellentétben azzal a haremodorral, mely a Justh-párt legutóbbi szereplésének is általános megbotránkozást szerzett.

A politikai eseményekről következő távirataink számolnak be:

A miniszterelnök a Semmeringen.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök tegnap este a Semmeringre utazott, ahol szerdáig fog tartózkodni. Legközelebb felesége is megérkezik.

A király elismerése Tiszának.

Bécsből jelentik: A N. W. T. beavatott helyről arról értesül, hogy az uralkodó, minden ellentétes híreszteléssel szemben, követeli a koalíciós kormány hagyatékának sürgős rendezését, amelyet a Khuen kormány vállalt is: még pedig vállalta a kabinetnek valamennyi tagja s kormányra léptükkor köztük e kérdésben ellentét nem volt.

Khuen grófnak tegnapi audienciáján is ez a kérdés volt előtérben s a felség Khuen gróftól megnyugtató nyilatkozatot kapott. A miniszterelnök különben üzenetet hoz Tisza grófnak, akinek önfeláldozó, lelkes támogatásáról elismeréssel szólt a király. A felség különben a választási küzdelemben nem avatkozik s ezért téves az a hír, hogy a kormányon kívül bárkit is meghallgatásra invitálna. Hat hétig lesz a király Budapesten és részben Gödöllőn. Itt időzése alatt Budapesten lesz Ferenc Ferdinánd trónörökös is, nejevel.

Tisza Szatmáron.

Tisza István gróf vasárnap Szatmáron lesz. A függetlenségi párt ma ülést tartott és Kelemen Samu javaslatára elhatározták, hogy minden rendzavarástól tartózkodnak.

Zichy János gróf — Egerben.

Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter vasárnap reggel Egerbe utazik programbeszédének megtartása végett. Kisérőben lesznek Náray-Szabó Sándor min. tanácsos és a nemzeti munkapárt számos tagja. A kultuszminiszter vasárnap reggel hét órakor indul Budapestről, nyolc óra után érkezik Hatvanba, ahol Gál Zoltán főispán üdvözl. Füzesabonyban az egri választókerület küldöttsége várja és üdvözl. A füzesabonyi munkapárt elnöke mondja a beszédet. Innen külön vonattal tovább utazik és tíz órakor érkezik Egerbe. A pályaudvaron Szmrecsányi püspök várja és Samassa József érsek meghívását tolmácsolja. Ezután a munkapárt elnöke fogja üdvözlölni a minisztert, aki délelőtt tizenegy órakor tartja programbeszédét. A nagygyűlés után látogatásokat tesz és megtekinti a várost. Egy órakor Samassa ebédet ad tiszteletére. Ebéd után a

kultuszminiszter látogatást tesz Szmrecsányi püspöknél, a nagyprépostnál, a vármegye alispánjánál és a polgármesternél. Fél ötör Szmrecsányi püspök teát ad a miniszter tiszteletére. A kultuszminiszter este tíz órakor érkezik vissza Budapestre.

A drasztikus Justh.

Budapestről jelentik: A Nemzeti Társaság körben ma este sokan jelentek meg a tagok közül és felháborodással tárgyalták Justh tegnapi beszédét, amelyben többek között azt monddta, hogy a kormányt a választások után oda fogják küldeni, ahová Rigó Ferenc egyszer küldte. Általános volt a vélemény, hogy ez a párt nem érdemel semmiféle kiméletet és minden eszközzel küzdeni kell ellene.

A románok a kormány ellen.

Balázsfalváról jelentik: Az alvinci választókerület 80 tagú küldöttsége felkereste Maniu Gyula drt., a román nemzetiségi párt egyik vezérét és felkérte őt a jelöltség elfogadására. Maniu, aki a legszélsőbb árnyalatot képviseli a nemzetiségi pártban, kijelentette, hogy a jelöltséget elfogadja és el van határozva a román nemzetiségi párt programja alapján a küzdelmet felvenni. Maniu a legnagyobb szükségességgnek tartja a román nemzetiségi párt fenntartását és szolidaritását, mert csak ez védheti meg a román nép nagy politikai, gazdasági és kulturális érdekeit. Az ország érdekében az általános, egyenlő, titkos választói jogot feltétlenül megvalósítandónak tartja. Minden kormány, mely elakarja sikkasztani ezt a nagy reformot, a román nemzetiségi párt legérelmesebb ellenállásával fog találkozni. Az ország rokonszenvvel fogadta a jelenlegi kormányt abban a hitben, hogy demokratikus korszakot akar bevezetni, azonban csalatkozott várakozásában. Egy újabb Tisza-korszak feltámasztására készül, hogy az országot a régi mizériákba vesse vissza. Ennek a román nemzetiségi párt ellen fog állni. Sem béke nem lesz, sem az állami szükségletek nem lesznek kielégítve. Felhívja a románságot, készüljön a leghevesebb küzdelemre, mert a kormány ellen kell harcolni, mely semmiféle eszköztől nem fog visszariadni. Valótlán, hogy paktumot

ez tulságosan szerényen hangzik. Egy szó, mint száz, zsidót kellett volna hozni Bábaszékre, nagy szakállut, görbe orrut, ha lehet vörös hajjal — az az igazi.

De Konopka uram, a legeszebb szenátor, aki Münecnél az alkudozásokat folytatta s maga ment el érte, meg a holmijáért Besztercére a kirendelt szekerekkel (még fel is bokorétázta a lovakat, melyek az asszonyt hozták), kegyetlenül levágta az elégedetleneket olyan argumentummal, hogy a Dávid parittyájából kirepült kő se sujtott jobban.

— Ne legyenek ostobák kegyelmetek! Ha egyszer egy asszony király lehetett Magyarországon, miért ne lehetne másszor egy másik asszony zsidóbolto Bábaszéken?

Igaz ami igaz, lecsillapodtak lassanként, sőt még magasztalni kezdték a magisztrátus választását, midőn az első purimkor s azután is minden sátoros ünnepeken összejöttek a világ minden részéből a Münecné fiai, számszerint heten s látták őket ünneplő uri öltözetekben, fűzős cipőkkel a lábukon, magas, fazékalaku kalapokkal a fejeiken, végigsétálni a piacon.

A bábaszéki polgárok kiálltak ilyenkor a mályvarózsás kertjeikbe s büszkeségtől dagadozott szívük, amint utánok néztek, azt mondogatván egymásnak a liceum kerítéseken keresztül:

— No, ha már ez se város, koma, akkor a denevér is csak muslinca.

— Tíz évig se látni ennyi zsidót Pelsőcön — válaszolta a hasát simogatva a másik koma.

Az öreg Münecné a boltajtóból legeltette

szemeit a fain, mert rendszeren ott üldögélt, kötetve a boltajtóban, rezes pászszemmel az orrán (már maga ez a pászszem bizonyos előkelő városias külsőt kölcsönzött Bábaszéknek.) De különben nyájas, kellemetlen arcu öreg asszony volt Münecné s hófehér fodros főkötőjében úgy odaillett a piachoz, a fehérre meszelt épületekhez, a városház méltóságteles homlokzatához, hogy senki se tudott elmenni mellette kalapemelés nélkül, épp úgy nem, mint a Nepomuki János szobra mellett. (Hiszen végre is csak ez a két nevezetes látnivaló volt Bábaszéken.) Mindenki ösztönszerűleg érezte, hogy a kis gömbölyű anyóka beleszövődik Bábaszék felvirágzásának terveibe.

— Jó napot ifiasszony. Hogy van ifiasszony?

— Jól, édes gyermekem.

— Hogy megy a bolt, ifiasszony?

— Jól, édes gyermekeim.

Ugy örültek, de úgy örültek, hogy az ifiasszony fürgé, mint a gyík, egészséges, mint a makk s hogy vagyonsodik szemlátomást; el is dicsekedtek vele mindenfelé, amerre csak jártak a furmányos szekerekkel.

— A mi Rozálunk gyarapszik. Terringette, egyre tollasodik ami Rozálunk. De hát lehet is Bábaszéken! Bábaszék, aranyzék. Bábaszék szűz hely... Bábaszéken lehet még élni.

Valóságosan kényeztetették Rozáli ifiasszonyt. Már a hetvenbe járt, de mégis csak úgy hitták „mlada pani” (ifjú asszony). És ebben is van logika. A király magához kaparinthatta az összes értéktelen címeket és csak ő neki szabad azokból adományozni; a nép hát

fogta magát (érezvén, hogy ő is szuverén), s a fiatalaságot adományozta cimnek. Hát mondom, nagyra becsülték, kényeztettek Rozáli ifiasszonyt s mikor néhány évre az ideköltözése után egy kőház építéséhez fogott a piacon — az összes szekeres gazdák szíveségből ajánlkoztak egy-egy forduló ura, kőert-fáért, a szellérek pedig egy napi ingyenmunkára vállalkoztak; alig akadt egy-két lustább, aki húzódnék, vagy el nem jött; bezzeg azokat is hogy lehurrogták az okosabbak és előkelőbbek.

— Hitvány ember — mondták az olyanról, — nem becsül az semmit; se istent, se papot, se zsidót.

Sőt annyira ment a városi hatóság respektusa, hogy a határtagositásnál a messzetelektől Mravucsán János polgármester felszólalására külön kihasítottak két darabot a beltelekből, egyet egy esetleges zsidó-templom, egyet pedig zsidó-temető számára — holott csak az az egy zsidó-asszonyuk volt.

De mindegy. Hiszen a jövő előttük áll s ki tudja, mi fénylik abban? És végre is olyan jól esik beleszólni az idegenekkel való közön-séges beszélgetésekbe a „bábaszéki zsidó-temető mellett egy kődobásnyira” vagy ilyesmit: „a bábaszéki zsidó templom fundusa mellett menve”, stb.

Mindezeket pedig nagy irigykedéssel és mérgelődéssel halgatták a Bábaszéken is kisebb szomszéd városok, ekképen nyilatkozván a hátuk mögött:

— Ah, ezek a bábaszékiek! Nagyzási hó-bortba estek a nyavalyások.

kövolna a kormány. A kormánynak a pi reform kérdésében elfoglalt habozó állja ezt eleve kizárja.

Iu eme beszéde nem találkozott általában a küldöttség tagjainál sem.

Választási mozgalmak.

Gyozorlenc: Popovia György dr. lugosi gö esperes nemzetiségi programmal fellépe munkapárt Huszár Sándor honorisi fokost léptette fel.

cskemét: A munkapárt vasárnap tart jeyülést.

Ivard: Kürthy István munkapárti és F Béla Kossuth-párti tegnap tartották pmbeszédjüket.

zalka: A munkapárt Nyári Alfonz bárót p.

Budapestről jelentik: A VIII. kerületi Jó-árosi nemzeti munkapárt e hó 23 án, baton délután 5 órakor tartja a VIII. ke-i Józsefvárosi Körben alakuló gyűlését. alkalemmal Jakabffy Imre v. b. t. taná-, belügyi államtitkárt fogják jelölni, aki meg is igérte a kerület vezetőségének, y a jelöltséget elfogadja. A gyűlésre szóló zhívókat 300 választó írta alá, köztük ronymi Károly kereskedelmi miniszter, vós József udvari tanácsos, elnök-igazgató, ranszky Dezső dr., Horánszky Lajos, rizzán Mihály apátplébános, Hamvai Sán-r előljáró, Simonovics Béla városbíró és a rület színe-java.

Elmaradt királyi utazás.

Miért nem megy az uralkodó Boszniába?

Távirati tudósítás.

Arad, április 22.

A királyok utazása ma már akkora dip-lomáciai tudomány, mint a világbéke nyélbe-ütése. Annyit tárgyalják, vitatják a miniszterek, ujságok és egyéb diplomaták, hogy végül ak-kor cselekszik legokosabban az uralkodó, ha — nem utazik. Így járt a magyar király is, akinek az osztrák császár ismét utjába állott és nem engedi tul a bécsi Burg kapuján. Amit olyan nagy örömmel szántak, az elmarad, mert egy királyi ut miatt még sem akarnak a hiva-tottak — kormánykrisist felidézni.

A király nem megy Boszniába, noha na-gyen szeretne leutazni új országába, mert még sohasem látta, csak egyszer 1894-ben, a hadgyakorlatok alatt kelt át néhány percre a Száván.

A közös külügyminiszter nagyon helye-selte az utazást, még inkább Burián István báró közös pénzügyminiszter. Egészen bizo-nyos, hogy el is utazott volna a király az an-nektált tartományokba, sőt maga olvasta volna föl a trónbeszédet a boszniai országgyűlés megnyitó ülésén, de összeveszett a boszniai látogatás miatt a magyar kormány az osztrák kabinettel.

Az volt a kérdés, milyen útvonalon men-jen a király Boszniába? A legkényelmesebb és a legrövidebb összeköttetés természetesen Bu-dapesten és Bosznia-Bródon keresztül vezet. A magyar fővárosban a király tudvalevőleg hosszabb időt akar tölteni. Ugy tervezte az udvar, hogy a budapesti sejour után Saraje-vóba, onnan pedig Dalmáciába utazik a király és visszafelé jövet Horvátországon át megy Iachlbe nyári tartózkodásra.

Már most közbelépett az osztrák kor-mány. Így okoskodott: ha Budapestről megy Sarajevóba az uralkodó, akkor mint magyar király fog megjelenni bosnyák földön. Viszont

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök semmi-képen sem egyezett bele, hogy a király Dal-mácián keresztül utazzék Boszniába és elke-rülje Budapestet, a mi közjogi szempont-ból esetleg félremagyarázásokra adhatott vol-na okot.

Ezért maradt el a király boszniai láto-gatása.

Mark Twain halála.

Amerika gyásza.

Távirati tudósítás.

Arad, április 22.

Mark Twain, Amerika legnagyobb írója, tegnap este 7 órakor Hartfordban meghalt. Az agónia délután kezdődött. Az Egyesült-Államok gyászba borult s az állami hivatalo-kon és a kikötőkben a zászlókat mindenütt fél-árbóóra bocsátották a gyász jeléül. A temetésen Taft elnök is jelen lesz.

Született 1835-ben Floridában. Élete leg-nagyobb idejét Hartfordban élte le. Rózsás arcu, fehér hajú, nagy fehér bajszu öreg ur volt és az utolsó években még estélyekre, bá-lokra, felolvasásokra is csak fehér ruhában járt. Azt mondta, az illik öreg urakhoz. A ma-gyarokat igen szerette, (Budapesten 1898-ban járt) s három év előtt New-Yorkban egy társa-ságban, mikor egy Amerikában élő magyar fiatal embert mint osztrákot mutatták be neki s az illető kijavította a tévedést, Mark Twain ezekkel a szavakkal fordult a bemutatóhoz:

— Nem tudja, milyen fájdalmas tévedést követett el.

Es most a fehér öreg urat fehér ruhájában temetik el. Es az amerikai Baedekerekben Hart-ford mellett nem áll majd zárjelben. (Itt lakik Clemens Sámuel.) Mert Clemens Sámuelnek született, de gyermekkorából fülében maradt a „Mark Twain” kiáltás, melylyel a Mississippi hajóssai mérőósjukat a vízbe bocsátották s on-nan vette nevét. Es a kiáltás már régen el-mulott, de a Mark Twain név sohasem mulik el.

Élete.

Szegénysorban született, egészen alant, a proletárvilágban, ahol a gyermekek már zsege korokban kénytelenek kenyérkereset után látni. Ő is alig volt tízenhárom esztendő, már oda-állították a szedőszekrény elé. Nyomdászinas volt. De bizonyára már akkor sejtelve volt fé-nyes jövődjéről, mely előtte volt Egyszerűen megszökött a nyomdából. Minthogy azonban élnie kellett, elment hajóslegénynek.

Évekig utazgatott mint hajóslegény a Mis-sissippin. Mit látott, mit tapasztalt az alatt, könnyen elképzelhető. Oly éber, minden iránt fogékony szellem, mint az övé, lelkében felfo-gott mindent, amit látott, hallott, s bizonyára mindent átídomított magában olyképen, amint az lelki világának megfelelt.

Hogy, hogy nem: egyszerre csak hirlapíró lett. San-Franciskóban telepedett le s külön-böző riportokat írt, amelyek módfelelt mulattat-ták a publikumot. De igazi nagy hírneve nem innen keletkezett. A Sandwich-szigeteken járt 1866 ban s onnan visszatérve, a Pacific álla-mokban felolvasásokat tartott. Később beutazta Egyiptomot, Palesztinát és a Földközi Tengert. Amit itt tapasztalt, azt mind humorisztikusan fogta föl. A könyveit oly nagy mennyiségben vásárolta a publikum, hogy a kiadók verseng-tek könyveiért.

Bejárta Európát is, volt Bécsben és Buda-pesten s mindenütt lelkesen ünnepelték.

A világhírét ezekkel a könyvekkel alapí-totta meg. De csakhamar megunta a kiadókat. Ő maga is könyvkereskedést alapított, de ez a

vállalkozása nem volt szerencsés. Minden va-gyonát, melyet mint író szerzett, elvesztette. De ezt is humorosan fogta föl. Nevetett, mikor az üzletéből kivonult, azt állítva, hogy könnyű lesz neki a vagyont újra megszerezni, ha meg-marad a humora és munkakedve.

Es igaz volt. A dicsőségéből az anyagi bukás nem vont le semmit. Maradt az, aki volt: Amerika legnagyobb humoristája. Irt el-beszéléseket, amelyek gyöngyei az elbeszélő irodalomnak s minden nemzedék gyönyörköd-tető olvasmányai maradnak. Csak a „Koldus és királyfi”-ra mutatunk rá, amely egyik leg-szebb munkája.

Epizódok.

Érdekes epizódja életének az a felolvasás, melyet egy izben San Franciskóban tartott. Komoly témája volt és semmi humort sem ve-gyített bele. Szerette volna megadni az embe-reket. De a hallgatóság már megszokta a Mark Twain-humort és minél komolyabb akart ma-radni a főelvasó, annál jobban kacagott a pub-likum. Minden mondatára harsány kacagás hangzott föl. Ez dühössé tette Mark Twaint, oly mértékben, hogy mikor egy nagyon komoly mondatára harsány nevetés volt a visszhang, kapta a kéziratát és hanyat-homlok rohant ki a teremből.

Érdekes az is, hogyan tett lehetetlenné egy népszónokot, aki az amerikai demagógok közé tartozik. A szónok zárt helyiségben tar-tott beszédet. Mark Twainnak az egész beszéd nem tetszett, de sokáig nem szólt közbe. Egy-szerre az udvaron egy számár elordította ma-gát. Arra Mark Twain előállt és így szólt:

— Csak egy beszéljen egyszerre, kérem, mert különben egyiket sem értjük.

Persze, hogy a szónok abban a pillanatban lehetetlenné vált.

Mark Twain utoljára négy év előtt járt Európában. Bécsben is megfordult s onnan szállt világgá a kőszá hir, hogy a nagy író-t szélhűdés érte. Az amerikai lapok kábel ut-ján kérdezősködtek a hir igazságáról, mire Mark Twain a következő telegrafálta válasza: „Halálomról szóló hir erősen tulzott.”

Mark Twain és a trösztök.

Mikor Amerikában irtóhadjárat indult meg a trösztök garázdálkodásai ellen, Mark Twain először életében gyilkos, komoly cikket írt a hus-királyok, a petroleum-milliárdosok, a vaj-hamisító-ringek és egyéb érdekszövetségek bü-neiről. A cikk bizony-bizony nagyon gyöngye volt és ezt Mark Twain maga is belátta. Ha-marosan kiköszörülte a csorbát egy tréfával, amely aztán a trösztök elevenére tapintott.

Ime, a kitűnő Mark Twainiada:

Légy pár nászuten.

Történt egyszer, hogy nászutra ment egy ifju házaspár. Egyenesen rárepültek egy cukrászda kirakatában pompázó remek cukor-tortára. Boldogan sétáltak föl-alá a piros cu-kordisz-rózsákon. A légy menyecske hébe-korba bele is kóstolt az édességbe. Egyszerre csak holtan fordult le a piros cukor-rózsáról a nya-lánk legyeecske. A torta a Sugar-Trust cukor-tröszt házából került ki, cukordisze mérges pi-ros festékekkel volt megfestve.

A gyászba borult légy-férj halálra szánta magát. A cukrászdából egyenesen elröppent a vegyészeti tröszt hatalmas raktárházába, an-nak is abba az osztályába, a hol — rovarölő gyártmányok vannak. Rászállott egy légy-pa-pirra, a milyent forró nyári időben kitergetnek a verandákon a legyek veszedelmére. Leszá-

molt életével és kétségbeesetten evett a légy-papir mérgeből. De hiába. Nem tudott meghalni. Mert a légy-papir is hamisított volt, hiszen a vegyészeti tröszt bázából került ki.

A sacharin csempészés.

Vizsgálat Török és Egger ellen.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 22.

A sacharin-botrány mind nagyobb és nagyobb hullámokat vet. A további nyomozások során ma az is kiderült, hogy Törökékét már hasonló manipulációkért megbüntették, de oly enyhén, hogy nem rettentette vissza őket a további visszaélésektől.

Török régebbi manipulációja.

Török Sándorról nem most derül ki, hogy sacharint árul közvetítők útján, hazug cím alatt. Sacharin csalásért már egy ízben meg is büntette a rendőrség és Török mégis ép bőrrel menekült a dologból, sőt kétszeres buzgalommal folytatta a sacharin-üzletet. Pedig a pénzügyminiszter már évek óta kétségbeesetten hajszolja a sacharin forgalombahozóit, akik a cukoradó-jövedelem ötödresztét elsikkasztják előle. A rendőrségnek kezében volt már ez a csalás, mégis nyugodtan tovább folyt. Tavaly nyáron történt, hogy a malackai főszolgabíró — tehát ugyanaz, aki mostan — jelentést tett a budapesti főkapitányságnak, hogy járásában nagyobb mennyiségű csempészett sacharint foglalt le. Együttal beküldött egy csomagot, kilencven kilogramm sacharint.

A küldeményt a nyugati pályaudvaron vette át a rendőrség. A csomagon ez a felírás állt:)

Feladó: Wald Testvérek
Király-utca 3.

Illatos szappan.

A vizsgálatot a VII. kerületi kapitányság vezette. Kihallgatták Wald Testvéreket, akik bevallották, hogy a sacharint, továbbítás végett Török Sándor király-utcai gyógyszerész adta át nekik.

Beidézték Törököt. A most leleplezett sacharin-nagykereskedő akkor azzal védekezett, hogy a csomagoló tévedésből szappan helyett sacharint tett a ládába. De hogy miért kellett idegen céggel elküldetni az árut, arról nem tudott felvilágosítást adni. Elítélték tehát Törököt. Elítélték kétszáz korona büntetésre kihágásért.

Török ezután folytatta a tilos üzletet, a pénzügyminiszter pedig tovább kereste kétségbeesetten, ki károsítja az államot tíz millióig.

Mennyit kaphat Török?

A sacharin-csempész gyógyszerészek nyugodtan várják sorsukat, mert a megtorló intézkedések nevétségesen enyhék s pár száz korona pénzbírság árán szabadulnak meg a következményektől. Ugyanis a sacharin-gyártás és csempészés csak kihágás. Nagy jogi kérdés még, a melyet a közigazgatási bíróságnak kell eldöntenie, vajjon az államnak okozott kárt hatszorosan megfogja-e téríteni, a mint az illetékesalásoknál történik. Kérdés, megállapítják-e az illetékesalást.

Van azonban egy törvény, a minek az alapján Törökék nem fogják szárazon elvinni a dolgot. Az 1908 i. 47. t. c. 6. szakasza kimondja, hogy nyolc naptól három hónapig terjedhető elzárással és ezer korona mellékbüntetéssel büntethető az, a ki bort sacharinnal édesít, vagy erre a célra sacharint hoz forgalomba. Már pedig az egész csalásnak úgy jöttek a nyomára, hogy sacharinnal hamisított bort találtak a vá-

sárosarnokban és a Török-cég könyveiben számos borkereskedő szerepel mint a sacharin állandó vevői. A rendőrség is azon az alapon folytatja a vizsgálatot, hogy ezt a borhamisítási paragrafust alkalmazza.

Peregri ny rendőrtanácsos, a VII. kerületi kapitányság vezetője így nyilatkozott az ügyről:

— A rendőrséget leginkább az bosszantja, hogy nem tud erőlyesen eljárni a sacharin-csempész gyógyszerészek és ügynökei ellen. A megbüntetett gyógyszerészek a markukba nevetnek és mosolyogva fogadják az ítéletet, mint ahogyan azt Török Sándor is tette, amikor a hetedik kerületi kapitányság elítélte. A rendőrség ugyanis elzárásra nem ítélteti a sacharin-csempészeket, mert erre nincsen sem a törvényben, sem a belügyminiszter rendeletében utasítás. Azonban jogában van a belügyminiszternek, hogy önállóan hozzon rendeletet, illetőleg megváltoztassa a sacharinra vonatkozó 1898. évi 41,242. számú rendeletének kilencedik paragrafusát olyképpen, hogy a 200 koronás maximális pénzbüntetés mellett két hónapig terjedhető elzárást rendelhet el. Önálló intézkedési joga van a fővárosnak is, a mennyiben öt napig terjedhető elzárásra módosíthatja a rendelkezést, de természetesen első sorban a belügyminisztérium intézkedése lenne a fontos. Azután lehetne szó arról, hogy a törvényhozás útján rendezzék a sacharin-kihágásokat.

Bajban a tisztiorvosok.

A mindjebban dagadó sacharin-botrány napról napra több-több embert ragad magával s kever bele a panamába. Ma ugyanis hire járt, hogy a vizsgálatot egész más irányban is ki fogják terjeszteni.

Kiterjesztik a vizsgálatot a tisztiorvosokra is, akiket mulasztással gyanúsítanak. Egy 1898-ban kelt miniszteri rendelet értelmében a sacharinról külön könyveket kell vezetni a gyógyszerészeknek. Ezekben a könyvekben ki kell mutatni a raktáron levő s a receptekre kiadott sacharin-mennyiséget s a könyveket a tisztiorvosoknak minden hónapban láttamozniok kell. A láttamozást természetesen a megejített vizsgálat után kell teljesíteni a tisztiorvosoknak. Kiderült, hogy Török Sándor dr. gyógyszerésztárában a sacharin könyvet minden hónapban rendszeren láttamozta a tisztiorvos, anélkül azonban, hogy a raktáron tartott sacharin mennyiségről meggyőződött volna. Kiderült az is, hogy Egger-nél egyáltalában nem vezettek könyvet a sacharinról.

A mai kihallgatások.

A hatodik kerületi kapitányságon Jeszenszky Gellért rendőrkapitány és Kisteleky Imre rendőrfogalmazó ma délelőtt 10 órakor újra hozzáfogtak a sacharin-ügy tárgyalásához. A tárgyaláson ismét megjelent Török Sándor gyógyszerész, aki annyira ideges, hogy kihallgatni nem lehet.

Elsőnek ma a Galenus vegyészeti gyár vegyészét, Kazi Sándor vegyszakértőt hallgatták ki. Kazi január 15-ike óta vegyész a gyógytárnak és a Galenus-gyárnak, érdekelve nincsen, a sacharin-gyártásba nem folyt be, nem is tud semmit.

A második tanu Klein Lajos dr., a király-utcai gyógytár irodavezetője; csak április hó elseje óta dolgozik Töröknél, semmit sem látott, semmit sem tud, talán még azt sem, hogy a sacharin egyáltalában létezik.

Fischer Ernő 20 év óta irodaségéd Töröknél, 14 év óta működik az expedicióban, ő a drogériákat látja el, illetve átvizsgálja a szállítmányok jegyzékét, számláit. Sokszor adott

ki kisebb mennyiségű sacharint, hogy olyan üzelmek folytak volna, mi-lyenekkel Török Sándort gyanúsították nem tud.

Következett Schindl Oszkár is kihallgatása, aki hét év óta alkalmazórok-nak és a Galenus gyár vegyészeti órában dolgozik, de a sacharingyártásba nem be és erről semmit sem tud.

Ezután Havranek Lajos tanu kihallgatása következett, ki huszonöt év óta van nál alkalmazva az elvámolás- és vasuti enál, a sacharinról nem tud semmit. Érdeklőt Hatser Gyula tanu kihallgatása, ki tíze év óta van a Török-patikában, de sem tudja, hogy mi a sacharin. Jeszenszky any erre megjegyezte, hogy nagyon különös-lálja, hogy tizenöle év óta alkalmazott a m tud a sacharinról, mire Hatser elszólva-át azt mondja, hogy ez (t. i. a sacharin-mu-lálás) csak 2-3 év óta folyik.

A következő tanu Kornhauser Zsigi, Törökék alkalmazottja volt, aki vallomá-sa-rint csak átvette a vámházból érkező sac-h és elraktározta. Az elszállítást mások végt. Végül Schaffer Sándor gyógyszerészt hal-ták ki, aki ép oly kevés felvilágosítást tud adni, mint a többi tanu. Ezzel a Ti gyógyszerészár elleni vizsgálat befejezést ny

Egger osztrák állampolgár.

Egger dr. váci körüti gyógyszerészt déli fél egy órára idézte maga elé Kis-tele rendőrfogalmazó. A rendőrséget figyelmeztet-t arra a körülményre, hogy Egger dr. osztrá állampolgár, aki a magyar állampolgárságt mindedig nem szerezte meg s így egyenesen érthetetlen, hogy kaphatott engedélyt reáljogu gyógyszerészár nyitására.

Egger és alkalmazottainak kihallgatását nagy érdeklődéssel várták, mert a vizsgálat sok oly adatot gyűjtött össze, mely erős-fényt vet arra, hogyan lesznek egyszerű gyógyszer-észek rohamosan milliomosokká és miből és hogyan épülnek a dupla pénzéjű milliós pa-loták.

Egger kihallgatása.

Délután egy órakor Egger Leó dr. védő-jének, Messinger Simon dr.-nak kíséretében jelent meg a rendőrségen s a következő vallo-mást tette:

A sacharin kereskedelmi forgalomba való hozatalával 1902. óta foglalkozik. Az első év-ben 10 000, a többi években pedig 15-16 000 kilogramm sacharint adott el, ebben az évben pedig mintegy 4500 kilogrammot.

A sacharin eladására vonatkozó miniszteri rendeletet ismeri, de úgy értelmezte, hogy az csak a tiszta sacharinra vonatkozik, készitm-nyekre nem, ő pedig tulnyomó részben ké-szitményeket adott el. Könyvei az elmúlt évekről elkallódtak. Akik hozzája jöttek sac-harinért, azok gyógyszerészeknek, vagy droguis-táknak mondták magukat, nem ismerte őket s így nem tudhatta, hogy nem azok. Ő tulaj-donképen csak közvetítette a sacharin eladá-sát. Összeköttetésben állott a Walter és Dum-mer céggel és az eladásért tíz százalék jutal-ékot kapott.

Egger dr. kihallgatása a késő délutáni órák-ban ért véget.

SPORT.

+ Footballmatsch. Az áll. tanítóképző és az aradvárosi felső kereskedelmi iskola vasárnap délután 4 órakor tartja meg az idei első matsch-jét az A. A. C. Török Gábor utcai sporttelepén. Jegyek a sporttelepen lesznek kaphatók. Diák-jegy 20 fillér, tribünjegy 50 fillér, páholyjegy 3 korona. Fedett tribün.

Bos tüntetés az egyetemen

A Marczali ügy epilógusa. — Zichy János miniszter nyilatkozata.

Távíratí tudósítás.

Arad, április 22.

atos tüntetés zavarta meg a budapesti bölcsészeti fakultásán uralkodó békességet. Egy nagyobbbrészt idegemi hallgatókból összeverődött tömeg, megküldött biztatásra, megakadályozta Marczali Henriket abban, hogy előadását zártan tarthassa meg és valóságos csata kialakulásra kényszerítette Marczalit a pól. Sággy Gyula dr.-nak, a Tudományok rektorának kötelessége, hogy a békét helyreállítsa az egyetem falai között, a politikai lelkiismeretlenség miatt, hogy kikapartassa a fellobbanó és felekezeti gesztenyét. Zichy János miniszter és Molnár Viktor államtitkár megelődíték az egyetemen lejátszódott botrányt hiteles adatok alapján a következők el fővárosi tudósítók:

(A felvonulás.)

Budapesti Magyar Királyi Tudományok bölcsészeti fakultásának hallgatói ki-kefejezni szeretetüket és ragaszkodásukat: Marczali Henrik dr. iránt. Mint-venen jöttek össze a Főherceg Sándor-volt képviselőházban, a hol Marczali-ik tanterme van. A filozopterek plakettet itettek ez alkalomra tanáruk relif arcképé-s ezzel a felirással:

MARCZALI HENRIKNEK
szerető tanítványai.

Ezt esőndben akarták átadni. A plakettől omást szereztek a Szent Imre-Kör tagjai, a rul Szövetség és a Kurucifjak Szövetsége s entüntetésre készültek. Zákonyi Mihály III. es bölcsészethallgató vezette a több mint száz főnyi tüntető csapatot, a mely egy tő-egben felvonult Marczali előadóterme elé s it állást foglalt.

Négy óra tájban megjelent Marczali Hen-ik dr. a folyosón. Irtózatoss üvöltés támadt a üntetők csapatjában. A mikor bement Mar-rczali a terembe, utána nyomultak. Eljénzés, abeugolás, ordítás reszkettette meg a levegőt s mig Marczali felment a katedrára, csak úgy repültek utána a sértő kifejezések: Csáló! Mi van a szászokkal! stb.

— Eljen, eljen! — hangzott a kisebb tá-borból a leányajkáról.

Marczali hidegen nézte a dühöngő fiatalo-kat s nyugodtan belekezdett előadásába: — Magyarország története Nagy Lajos lithván és velencei háborúival elérkezett oda...

A tüntetés megújult, s hogy vége legyen, Tóth Zoltán III. éves bölcsészethallgató ki-lépett a padból s rettenetes fütyölés és kiabá-lástól kísérve, a katedra elé lépett. Utána ment Tóth Etel IV. éves hallgató, kezében tartva a plakettet rejtő dobozt. Tóth Zoltán belekez-dett beszédébe, mialatt Tóth Etel átnyújtotta a meglepett tanárnak a dobozt:

— Nagyságos uram! Szeretett tanárunk! Marczali átvette a feléje nyújtott tárgyat s intett:

— Beszéd nélkül, köszönöm.

(Az előadás.)

Óriási izgatottság vett erőt a tüntetőkön e jelenetre. Torkuszkodtából ordítottak, köp-ködtek, köhögtek, krákogtak, trombitáltak és antiszemita nótákat énekeltek.

Marczali változatlan arccal hallgatta a nó-tát, a melynek végeztével Zalai János kilépett

a katedra elé s a tüntetők nevében szónokolni kezdett.

Marczali intett a kezével s erre a tünte-6 visszament a padosorba, a hol pokoli láрма ke-lekezett. Vonítottak, ugattak, brekegtek. Mar-rczali hol belekezdett az előadásba, hol must-rálta a tüntetőket, végre türelmét veszve rá-juk kiáltott:

— Az urak ezt nagyon szépen meghall-gathatnák, mert a parasztok is szívesen ven-nék, ha tanulhatnának. Ráfér az urakra.

Egy percre csönd lett s ekkor Marczali kiment. A plakettet azonban az asztalon fe-lejtette.

(Harc a plakettért.)

A tüntetők ekkor rohamot intéztek a pla-kett ellen s kezükbe is kaparították a dobozt a katedráról. Hirtelen kézzel-kézre adták, hogy eltüntessék. Tóth Zoltán és a marcalisták is odarohantak s Tóth visszavette a dobozt. Va-laki jót szózott a fejére egy bottal, a mire ő kemény pofonnal válaszolt. Nagy verekedés támadt s közben Marczali kijutott a folyosóra, rrig bent dulakodtak, verekedtek és sértő, durva kiáltásokkal traktálták egymást a küzdő felek.

(Záptojások az atlaszon.)

Marczali Henrik bevonult a tanári szo-bába, a tüntetők megálltak az ajtó előtt s népszerű szöveggel énekeltek a „Magas ven-dégfogadó“-t, majd rágyújtottak a rég nem hallott dalra:

— Singer Berger Sebösberger...

Ötől fél hatig a tanári szoba előtt folyt ez a esufordás. Most roham következett:

— Be a szobába!

Csak hogy hat leány állt az ajtó előtt s hősiiesen védte a bejáratot, köztük Halmos Flóra (II. éves), Horváth Elza, Várkány Böske (II. éves), Tóth Etel és tizenkét marcalista, akik bőven osztogatták a pofonokat. Nem tud-tak berontani a tüntetők, hát táborot ütöttek az ajtó előtt.

E közben Marczali átment a történelmi kollégiumba, hol az ajtót becsukták. De Tóth Etel és Szilágyi Kornél a bátor leányokkal künnrekedt. Kinyitották az ajtót, hogy beeresz-szék őket. Két záptojás repült be a nyíláson s a Droysen-féle drága térképre loccsant. Erre a tüntetők megijedtek s haditanácsot tartottak. Elhatározták, hogy hétfőn, a mikor Marczalinak órája lesz, felytatják a tüntetést Marczali ellen s eltávoztak.

(A rektorhoz.)

Marczali hívei a tüntetők elvonulása után gyűlést tartottak s elhatározták, hogy küldött-ségben keresik fel Sággy Gyula dr. rektort. Megkérlik, hogy a rendet állítsa helyre, az egyetem békéjét óvja meg s a tanítás és tanu-lás szabadságát biztosítsa. Mert, ha baj lesz, nem ők lesznek a felelősek.

(Barbarizmus.)

Marczali Herink, aki békén távozott, a kö-vetkezőket mondta a tüntetésről:

— Nekünk, magyaroknak, egyetlen nagy ellenségünk van s ez a barbarizmus. Ami itt történt, ez is az. Én nem avatkozom a dolgokba s nem teszek lépéseket, hogy a tüntetéseket megakadályozzák. Chacun á son gout!

(A kultuszminiszter a tüntetésről.)

A vad és kvalifikálhatatlan támadás, mely Marczalit érte, nagy felháborodást keltett min-denfelé. Zichy János gróf kultuszminiszter, akit meginterjűváltak ez irányban, a következő sza-vakkal ítélte el a tüntetést:

— Én elítélem a tegnapi tüntetést, amint-hogy perhorreszkálok minden ifjusági tüntetést, bárki rendezte, bárki inszenálta. A leghatá-

rozottabban elítélem és nem fogom megtűrni sem a politikai tüntetéseket sem a másne-műeket, de különösen nem azokat, amelyekkel az egyetem belügyeibe akar beleavatkozni az ifjuság. Tanulni és vizsgázni, ez az ifjuság kö-telessége és semmi más, de semmiesetre sem az, hogy kritikát gyakoroljon tanárai felett. Ezek a filozemita és antiszemita velejtások türhetetlenek az egyetemen és ezért még egy-szer és röviden csak azt az álláspontomat dom-boríthatom ki, hogy én elítélem a tegnapi tüntetést, aminthogy perhorreszkálok minden ifjusági tüntetést.

(Molnár államtitkár véleménye.)

Molnár Viktor dr. kultuszminiszteri állam-titkár a következőleg nyilatkozott a dologról:

— A Marczali-ügyről nem nyilatkozom. Ebben a sajnálatos ügyben megvan a vélemé-nyem, de nem nyilatkozhatom. Az azonban, ami tegnap az egyetemen történt, már nem tartozik a Marczali-ügyhöz. Növendékek reu-tenskedése ez tanárjuk ellen, ez pedig elíté-lendő. Még nem kaptam hivatalos jelentést a dologról és csak az ujságokból tudom, hogy mi történt az egyetemen. Lehet, hogy kissé ki van színezve az ujságokban, de akár így tör-tént, akár enyhébb formában, türhetetlen min-denképen. Fel is fogom szólítani haladéktala-nul a dékánt, hogy indítsa meg a vizsgálatot és rajta leszek, hogy mindazok elnyerjék méltó büntetésüket, akik a dologban ludasok. Intéz-kedni fogunk, hogy többé ily botrányok elő ne forduljanak az egyetemen. Az egyetemi hall-gató hallgassa az előadásokat és ne kritizálja a tanárokat se magán ügyeikben, se előadásai-kon. Tessék tanulni és tessék vizsgázni, ez az első és utolsó kötelessége minden egyetemi hallgatónak.

(A rektor nyilatkozata.)

Érdekesen nyilatkozik az ügyről Sággy Gyula dr., az egyetem rektora, akinek hivatala szerint legtöbbet kellene tudnia a tüntetésről. A rektor egy ujságírónak ezeket mondta:

— Tüntetés volt az egyetemen? Én nem is tudok róla! Az ujságokat se olvastam, mert nem érek rá. Pedig én vagyok kéram a világ legszorgalmasabb rektora. Bejövök reggel, itt vagyok délig, bejövök délután, itt vagyok es-tig. Igaz, tegnap délután mesélte az ajtón álló szolgám, hogy tüntetnek Marczali ellen, de én nem törődtem vele, hanem azt mondtam egy-szerűen: „Ha tüntetnek, hát tüntessenek. Ha fáj a tanár urnak, majd szól.“ De most ön el-mondja, hogy mi történt tegnap. Hát ha tény-leg úgy van kéram, és jelentést kapok róla, tudni fogom a kötelességemet. Tessék az urak-nak kijárni a miniszternél, hogy közzé tehes-sem a Marczali-ügy összes aktáit, akkor min-dent tudni fognak majd és a publikum is másképp fogja megítélni ezt az egész dolgot.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívás. Az aradi polgári lövész-egy-let folyó évi május hó 1-én délután négy óra-kor a lövölde helyiségében tartja rendes évi közgyűlését, melyre az egyesület összes tagjait tisztelettel meghívja Mülek Lajos dr. főlövész-mester. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki meg-nyitó. 2. A titkár évi jelentése. 3. A pénztáros és a számvizsgálók jelentése. 4. Indítványok.

(*) Florenc Olaszország legmodernebb vá-rosa, hol a turisták két napig gyönyörködnek Florene művészetében. Megtekintik a Baptiste-riót, három híres bronzajtajával, ahonnan a reneszánsz keletkezését származtatják, továbbá a dómot, campanillét, a palazzo dei Priorit, a Loggia dei Lanzit, a szobrászat mestermű-veivel, a világhírű Medici és Pitti képtárt; a királyi termeket, Boboli herceg fantasztikus kertjét, a S. Croce és Santa Mária Novella-templomot, a komor Bargellót és a nemzeti

muzeumot. Kirándulnak az óriási parkba: a Cacinébe és a régi Florencba: Fiesolebe, ahol megnézik a florentini szalmakalap-fonót és a hajdani etruszk város híres rommaradványait. Florenc látványosságai képekben vannak szemléltetve Bloch, Kerpel és Ingusz könyvboltjainak kirakataiban, ahol az olaszországi utazás részletes programja ingyen megszerzhető.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Halál egy dinnyéért. Mult év szeptemberében történt, hogy Szigetvári Mihály, hentes és mészáros mester egy dinnye miatt összekapott a feleségével, akivel amugy sem élt jólában. Szigetvári dinnyéért küldte az asszonyt. Ez vásárolt egyet és átadta az urának, hogy szelje fel. Szigetvári mértéktelen haragra lobbant, mikor felszelve a gyümölcsöt, látta, hogy még éretlen. Ugy, ahogy a kés bele volt szurva a megszelt dinnyébe, felkapta azt és az asszony lábai elé sujtotta. Oly szerencsétlenül vágódott a dinnye a nőhöz, hogy a beleszurt kés megsebezte a lábát. Szigetváriék aznap ci vakodtak a dinnyevásárt megelőzőleg is és a dinnyepárba után folytatták a meghitt hitves társi veszekedést. Arra nem gondoltak, hogy a seb végzetessé válhatik. A nő megsebzett lába inficiálódott és az asszony meghalt. Az aradi törvényszék ma két havi fogházra ítélte a rabiátus férjét. Az ügyész és a vádlott is felebbezték.

§ A mezőúr boszúja. Lazareszk György világi földesgazda és Milos Tódor világi mezőúr régi haragosai voltak egymásnak és minden alkalmat felhasználtak arra, hogy borsot törjenek egymás orra alá. Minthogy Milos hivatali ember volt, neki több ész dukált. Ezt az elmebeli többletet arra használta fel, hogy haragosát alaposan beáztassa. Mit tett tehát a boszuvágyú mezőúr? Fogott egy bárányt a mezőn, ledölte és annak a vérével bekente magát. Aztán úgy véresen beállított a világi csendőrőshöz és elpanaszolta, hogy Lazareszk megleste őt a mezőn, és véresre verte. A csendőrség feljelentésére az ügyészség megindította a vizsgálatot és súlyos testi sértés miatt vádat emelt Lazareszk ellen. A mai főtárgyaláson vádlott tagadta a tényállást és előadta, hogy Milos egy bárány vérével használta fel arra, hogy ellene vádat kovácsoljon. Ő egy ujjal se nyúlt a mezőúrhoz, ellenben hallotta másoktól, hogy Milos eldicsekedett vele, milyen ravasz módon csalta őt kelepoéba. Miután vádlott védekezését meg nem cáfolták, az ügyészség a vádat elejtette.

§ Sajtópör a Haverda ügy miatt. A Haverda pör botrányainak egyik következménye volt az az érdekes beadvány, amelyben Winckler ügyész kintitétesszerű áthelyezésére hivatkozva, Gál Lajos dr. járásbíró, a Szabadkán megjelenő Tisztviselő Újság szerkesztője Budapestre való áthelyezését kérte. Az elkeseredett hangon írt beadványt közölték az összes lapok és az ország-szerke nagy feltűnést keltett. A beadványnak egyes részei sértőek voltak Kray Istvánnak, a szegedi királyi tábla elnökére, aki Gál Lajos dr. ellen sajtópört indított. A sajtópörben most érdekes fordulat állott be. Gál Lajos dr. járásbíró, miután belátta, hogy méltatlanul sértette meg a tábla elnökét, bocsánatot kért tőle. A becsá-natkérő beadványt Gál Lajos az igazságügyminiszterhez intézte és az szövege így hangzik:

„A nagyméltóságú magyar királyi igazságügyminisztériumhoz a szabadkai királyi járásbírósg vezetője útján 1909. évi december 7-ikén beadott és a lapok által is közölt pályázati kérvényemben többek között ezen kitétel foglaltatik: „Kray István pozsonyi főügyész korában a legáltalánabbul és a legrikítóbb rosszhiszeműséggel emelt ellenem több fegyelmi panaszt.” Ezen kitétel miatt ellenem a szegedi vizsgálóbírósg rágalmozás sajtóvétsége

miatt a bűnvádi eljárást megindította. Minthogy nekem az inkriminált kifejezés megírásakor sértési szándékom nem volt; minthogy ennek folytán a fenti kifejezéssel Kray István királyi táblai elnök ur öméltóságát sem állásában, sem személyében megbántani annál kevésbé sem akartam, mert iránta tisztelettel és nagyrabecsülés-sel viseltetem, minthogy a fenti kitételek a való-ságot nem fődik és csakis úgy kerülhettek bele pályázati kérvényembe, hogy annak megírásakor főnforgott betegségemben és ideges, izgatott lelkiállapotomban tollam megesusztott és így akaratomon kívül került oda a téves állítás, férfias kötelességemnek tartom Kray István táblai elnök ur öméltóságától az akaratomon kívüli sértésért ezennel bocsánatot kérni úgyis mint embertől, úgyis mint bírótól, úgyis mint fölöttes hatóságomól. Gál Lajos dr. s. k., királyi járásbíró.

Albori és Maklártyék.

Ujabb adatok a letartóztatott aradi századosról. — Házkutatás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22

Maklárty Ferenc letartóztatott nyugalmazott százados ügyében fölöttébb érdekes adatok kerültek birtokunkba. Az aradi rendőrség a nagyikindai ügyészség megkeresése alapján ma házkutatást tartott Maklártyéknek Halászu-telek 4. számú házában lévő lakásukon, hogy a katonaszabadításra vonatkozó okmányokat lefoglalja, azonban — a mostani jelentés szerint — itt kompromittáló adatokat nem fedezett föl a hatóság. Az ügyet különös színben tünteti föl az, hogy Maklárty már 1906. óta nincs szolgálatában a katonai biztosító intézetnek. Ezt az intézetet a hírlapok útján tudatta ma a közönséggel. Önként előáll tehát az a kérdés, hogy a nyugalmazott százados honnét szerzett annyi pénzt, amennyiből oly szépen el tudta látni a családját? A századosi nyugdíj ugyanis oly csekély, hogy abból magános ember is nehezen tud megélni.

Mindezekhez hozzájárul még az is, hogy Maklártyné még első férje révén jó barátságban állott Albori volt boszniai katonai kormányzóval, aki Maklárty egyik fiának keresztapja is.

Katonatiszti társaságok állítása szerint Albori szivességből Maklártynak olyan szolgálato-kat tett, amelyek a nyugalmazott századosnak tekintélyes jövedelmet biztosítottak. Erről azonban Albori mitse tudott, mert ő pueztán jóindulatból teljesítette Maklártyék ama kérelmeit, amelyek egyes katonák javát célozták.

Mindezekre vonatkozólag ma fölvilágosítást kértünk Maklártytól, aki már ma reggel haza-érkezett Nagyikindáról. Munkatársunk, aki a Maklártyék lakásán járt, következőkben számol be utjáról:

Csak Maklártyét és tizenhét éves fiát talál-tam a szomorú lakásban. Az urnó sirán-kozva fogadott és rapazódikus feleleteket adott, a fiu ellenben higgadtan, okosan mondta azt, amit tudott.

— Az apám — mondta — néhány nappal ezelőtt a torontálmezei Perjámos községbe utazott üzleti ügyben. Ott két paraszt hozzáfodult, hogy legyen segítségükre a fiuk kiszabadítása érdekében. Vagy ha kiszabadítani nem lehetne, akkor tétessze őket az apám a pöttar-talékba. Az édesapám ezért 1400 koronát vett fel tőlük és erről két váltót adott azzal, hogyha nem sikerül a delog, akkor visszaadja a pénzt. A csendőrök meglátták apámat, aki katonatiszti egyenruhában utazott és felelő-ségre vonták. Így került ő azután a nagyki-kindai ügyészség fogházába. Az anyámnak azt mondta az ügyész és a vizsgálóbíró, hogy ki-

szabadul a papa, csak még okiratokat keres-nek az ártatlanságának bizonyítására.

A fiu ezt olyan meggyőződéssel és közvet-len naivitással mondta, hogy nem akartam csillogó reménységétől megfosztani és nem vi-lágosítottam föl arról, hogy a királyi ügyészek nem a vádlott ártatlansága érdekében szoktak bizonyítékokat kutatni.

— Szokott-e az édesanyja Alborihoz föl-utazni Bécsbe és a papa összeköttetésben van-e még Alborival? — kérdeztem tőle.

— Most már ritkán érintkezünk Albori bácsival, de ezelőtt gyakran utaztak hozzá a szüleim. Ő az én keresztapám.

— Hát azt tudja-e, hogy a papájának nem szabadna uniformisban járnia?

— Csak akkor nem szabad, ha üzleteket köt. Most Nagyikindán a fogházban le kellett vetni az uniformist és itthonról küldtünk neki civilruát.

Azután a siró urnához fordultam:

— Azt beszélik, hogy Albori is segített önöknek a katonaszabadításban.

Felháborodva felelt Maklártyné:

— Ez nem igaz.

Aztán zokogva mondta:

— Szegény férjem, két nap alatt teljesen megöszült és ismét elővette régi baja, a kösz-vény. Ezért nyugdíjazták a katonaságnál is. De kérem, ő már nemsokára itthon lesz. Az ügyész és a védő azt mondta, hogy kiengedik. Ki kell engedni, mert az én jó uram ártatlan.

Más forrásból arról értesülünk, hogy Maklártyt már szabadon engedték, de csak napok múlva fog hazajönni. A közeli napok eseményei mindenesetre megmutatják, hogy a csendőrség alap-talanul hurcolta-e meg Maklártyt?

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Hoffmann meséi, opera. Pintér Imre fel-léptével. (A. bérlet.)

Vasárnap. Délután mérsékelt helyárrakkal: Vig öz-vegy, operet. Este: Falurocska, népszimű. Pintér Imre felléptével.

* Pintér Imre vendégjátéka. Valamikor ked-venc tagja volt az aradi színtársulatnak Pintér Imre, akit hosszú idő után ma láttunk vi-szont. A Cornevillei, harangokban lépett fel. Erőes baritonja ma is tődén, kellemesen cseng és a közönség zajos tetszéssel honorálta a je-les művészt. Kitűnő alakítást produkált Gáspár apó szerepében Polgár Sándor, akinek az utolsó felvonásban énekelt dalát meg kellett ismétel-nie. Sikert hozott a mai est Bodának is, aki jól disponálva szépen énekelt. Dióssy Nusi Serpolettje ügyes, kedves szubrett alakítás és állandó derűtségben tartotta a publikumot. Leővegy klasszikus városbírája és Zalay Ger-mainje járultak az est sikeréhez. H. G.

* Márkus Emília Aradon. A budapesti Nem-zeti Színház kiváló művésznője, P. Márkus Emília a jövő héten három estén át fog ven-dégszerepelni az aradi színházban. Mind a há-rom előadás rendes helyáarak mellett bérlet-ben megy.

* A vig özvegy — délután. Lehár Ferenc diadalmas operettje, a Vig özvegy, amely annyi sok kellemes estét szerzett az aradi kö-zönségnek, vasárnap délután mérsékelt hely-áarak mellett kerül színre. A címszerepet Dióssy Nusi játssza.

* Pintér Imre fellépésel. Pintér Imre, a színház illusztris vendége holnap lép fel má-sodszor Offenbach világhírű dalművében, a Hoffmann meséi-ben. Pintér a hármas férfi szerepet játssza, amely egyik legkiválóbb alaki-tása. A többi főszereplő a következő: Wlas-

sák Vilma, Zalay Margit, Polgár, Boda és Gerő. — Vasárnap este Pintér Imre a Falurosszá-ban lép fel.

* Az Uránia új műsora. Szombaton teljesen új, válogatott képekből összeállított műsort mutat be az Uránia színház. Kilenc számból áll a program, melynek minden egyes képe külön meglepetés számba megy. Eszményi szép téli tájkép vezeti be amásort, sorra következnek aztán, több jóízű humoreszk mellett egy rendkívül érdekes hajós történet, a zsák készítés bemutatása, egy Simone című nagyhatású dráma, végül Barabás Béla vasárnapi bevonulásának pompásan sikerült mozgófényképe. Mindmégannyi lebilincselő látványosság, méltó arra, hogy a közönség a legnagyobb érdeklődéssel viseltessék az Uránia előadásai iránt. 241

Az aradi tőzsde.

Értekezlet a Kamarában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

Az aradi kereskedelmi és iparkamarának néhány tekintélyes beltagja, Eles Ármán, Adler Andor, Funkelstein József, Goldschmidt Sándor és Steiner Ferenc, mint már legutóbb megírtuk mozgalmat indítottak egy Aradon felállítandó áru- és értéktőzsde érdekében. A megalom két célt óhajtott szolgálni: a tőzsde létesítése által Aradnak áru- és értékpiacon szabályozni, kialakult kereskedelmi szokások alapján lebonyolítani a jelentőségében emelni kívánja, de ezenkívül szolgáltatást akar tenni az északkereskedelemnek is egy speciális bíróság felállításával.

Ma ugyanis úgy áll a helyzet, hogy kereskedelmi perek eldöntése, míg az az összes fórumokat megjárja, fészfendőköt igényel. Ezzel szemben a tőzsdebíróságnak, mint speciális bíróságnak ítéletei érdemileg meg nem felelhetnek és a legkomplicáltabb kereskedelmi ügyekben is gyors ítéletet tudnak hozni azok a férfiak, kik egész életükön keresztül a kereskedelem ügyeinek szentelik tevékenységüket. Az ügyvédi karra sem jár hátránnyal ez a speciális bíróság, mert úgy mint a budapesti, az ügyvédi képviselőket nemcsak nem zárja ki, hanem a költségek megállapításánál is a kereskedőknél megszokott kulantériával jár el. Végre segít a bíróság helyzetén is, mert levelei vállalkozás az ügyis tuteágos mértékben szaporodó ügyek egy tekintélyes részét.

Ezek a megfontolások vezérelték a fent említett kereskedőket a tőzsdemozgalom kezdeményezésénél. Az első és talán egyedüli lényeges nehézséggel éppen a bíróság kérdésénél találkozottak. Az igazságügyminisztériumban ugyanis az a felfogás uralkodik, hogy mivel küszöbön áll az új törvényhozás, mint a perrendtartás reformja, nem akarnak újabb engedélyekkel a törvényhozás bekövetkező döntésének prejukturálni. Ezzel szemben a kamarában ma délután megtartott értekezletnek az volt az álláspontja, hogy mivel a törvényhozás munkáját a legjobb esetben is a folyó s azután a jövő évi költségvetés, a bankszabadelom ügyének eldöntése, a házezabályrevízió és ezzel kapcsolatban az új választási törvény még hosszú időn keresztül igénybe fogja venni, nincs kilátás arra, hogy a perrendtartásról és a tőzsdereformról szóló tervezetek belátható időn belül törvényerőre emelkedjenek. Az aradi tőzsde és az azzal kapcsolatos bíróság ügye pedig a helyi piacot: a kereskedőket és gazdákat is egyaránt oly üdvösen befolyásolná, hogy létesítését kár volna a politikai helyzet kötes kilátásaitól függővé tenni. A kamarában egybegyűlt értekezlet elhatározta tehát, hogy felkéri az aradi kereskedelmi és iparkamarát, a Lloyd-társulatot és a kereskedelmi testületet közös akció indítására. Elhatározták továbbá,

hogy ez akcióba az aradi gazdatiszadalmat is bevonják.

Ezen az érdekes értekezleten Kristyórá János elnöklöte alatt Adler Andor, Eles Ármán, Funkelstein József, Goldschmidt Sándor, Hehs Béla, Steiner Ferenc és Varjassy Lajos dr. vett részt.

Hová tűnt a hamis százkoronás?

Keresik Aradon, kutatják Nagyváradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

A közmondás azt tartja, hogy tolvajtól nem lehet lopni. Mennyivel inkább igaznak kellene lenni ennek a szállóigének akkor, amidőn a minden tolvajokat sújtó rendőrségről, a bűnügyi hatóságokról van szó. És mégis, úgy látszik, hogy megtörtént a paradoxon: ez egyszer, legalább a jelek úgy mutatják, a rendőrség a kárvalott fél.

Az eset számai régebb időre nyulnak vissza. Tavaly nyáron történt, hogy az aradi postahivatalban egy hamis százkoronást foglaltak le. A bankjegyet az aradi rendőrségnél deponálták, amely megindította a nyomozást s azonnal jelentést tett a nagyváradai főügyésznek, amelyhez az ügy tulajdonképpen tartozott. A főügyész az írt a rendőrséghez, hogy a corpus delictit azonnal küldjék el Nagyváradra. Az aradi rendőrség sietve eleget is tett ennek a felhívásnak. Gondosan becsomagolta a százkoronást s elküldötte a nagyváradai főügyészhez. Ezzel az ügy hullámai, legalább egyelőre a teljesen elsimultak. A hamis százkoronásról hosszú ideig nem sok szó esett.

Vagy két hónappal azután egy újabb hamis százkoronást fedeztek fel. A pécskai postahivatalban adott tul rajta valaki. Jobban szemügyre véve a bankót, megállapították, hogy a száma ugyanaz, mint az aradi százkoronásnak. S most jön a dolog komikuma. Erre az újabb felfedezésre a nagyváradai főügyészhez lázasan kutattak az aradi bankó után, hogy a való tényállást annak segítségével állapítsák meg. A kutatás-keresésben borzasztó felfedezést tettek, a bankó eltűnt, nyomát nem lették sehol.

A nagyváradai főügyész e párját ritkító felfedezés után azonnal írt az aradi rendőrségre, kemény hangon követelve tőle, hogy tudassa, mit csinált a hamis bankjeggyel, hová tette azt, mert az nem érkezett Nagyváradra s így csak Aradon tűnhetett el.

Vizsont az aradi rendőrség azt vitatta, hogy ő pontosan elküldötte a kellő időben a százkoronást s ha nincs meg, az csak Nagyváradon kalódott el.

Izgatott levélváltások következtek erre. Mindkét hatóság váltig bizonygatta a maga igazát s másoknak hibájául rőtta fel, hogy a bankjegy eltűnt. Abban a feltevésben azonban mindkét hatóság megegyezett, hogy írás ide, írás oda, a bankó nyomtalanul eltűnt s valamely avatatlan kézbe került, amely aztán Pécskán próbált szerencsét a fatális százkoronással.

A lázas levélváltások dacára még mind a mai napig sem voltak képesek megállapítani, hogy vajjon hol is tűnt el az a százkoronás s hogy ugyanaz-e az, a pécskaival.

Ha azonban egy kicsit végiggondoljuk a komikus esetet, egészen más megoldás ötlök azonnal fel, amely, hozzátéhetjük, a legvalószínűbb is. Nyugodtan feltételezhetjük, hogy az, aki bankót hamisított, nem egyetlen egy darabon mutatja be ügyességét. Már pedig a hamisítónak minden valószínűség szerint csak egy klissé áll rendelkezésére s így természetesen, hogy nemcsak alakra, színre,

kiállításra egyeznek meg tökéletesen a bankjegyek, hanem ugyanazon számmal van ellátva mindegyik.

Ime, a gordiusi csomó, amely olyan sok fej-törést okozott a hivatalos fórumoknak.

Mikszáth diszdoktor.

Az író levele a bölcsészeti kar dékánjához.

— Fővárosi tudósítónk telefonjelentése. —

Arad, április 22.

A király tudvalevőleg megengedte, hogy Mikszáth Kálmán a budapesti tudományegyetem bölcsészeti kara disz-doktorrá avathassa. Erről Szinnyei József dr., a bölcsész-kari dékán a következő levélben értesítette Mikszáthot:

Nagyságos

Mikszáth Kálmán urnak

Budapest.

Örömmel hozom Nagyságodnak tudomására, hogy ő oszári és apostoli királyi Felsége Bécsben, folyó évi március 8-án kelt legfőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy egyetemünk Nagyságodat írói működése negyvenedik évfordulója alkalmából, tiszteletbeli bölcsész-doktorrá avathassa. Fogadja Nagyságod ez alkalommal úgy a bölcsészettudományi karnak, mint alulírottak összes szerencsekívánatait, stb.

Szinnyei, dékán.

Mikszáth Kálmán az értesítésre a következő poetikus hangú levélben válaszolt:

Igen tisztelt Dékán Ur!

Szives értesítését, hogy engem a budapesti egyetem írói ünnepem alkalmából bölcsészeti doktornak óhajtott felavatni, amit őfelsége is már jóváhagyni kegyeskedett, nagy örömmel és hálával vettem. Oly tisztesség ez számomra, minőről nem is álmodtam volna. S amint forgatom fantáziámban ide-oda a komoly doktori kalapot, szinte nem is tudom, hogyan tűzzem mellé azt az egyszerű mezei virágot, amely az én pályámat és sikereimet szimbolizálja. Azt mondhatnám, amit a veszprémi püspök a lánchíd megszavazásánál: „Minek ez arra a rövid időre?” (Maga a püspök öreg ur volt.) Mondhatnám, de nem lenne igazam, mert ez a kitüntetés is nagy része azoknak, melyek értek, olyan, mint a szép őszi meleg eső. Nem annak az évnek szólnak és nem annak a termésnek, mely már be van takarítva, hanem a jövő termés számára termékenyítik meg a talajt. Csalogató példák ezek az utánam következő íróknak; jelzik, hogy a magyar szeme rajta pihen azokon, akik dolgoznak érte s ha behunyja is néha-néha — hiszen csak aludni is kell — egyszer mégis meglátja. Még buzditóbb példa ennél is, hogy a tudomány — mint az igen tisztelt Dékán ur levele értesít, — le-le hajol magaslatáról, hogy kezet szorítson azokkal, akik leggyöngédebb testvérüket, a szépirodalmat és a költészetet ápolják.

Fogadja egyébiránt nagyságod mély tiszteletemet.

Mikszáth Kálmán.

A költő a levelet holnap juttatja el Szinnyei József dr. dékánhoz.

HIREK.

Ongyilkosság az Operaházban.

A ballerina halálugrása.

Távirati tudósítás.

Arad, április 22.

Ma este kilenc órakor pontban jelt akart adni Alszegey Kálmán, a budapesti királyi Operaház scénikafelügyelője a vasfüggőnyt kezelő gépésznek, hogy hozza működésbe gépeit, mikor az ügyelő lélekszakadva futott Alszegeyhez és jelekkel tudtára adta, hogy a függőnyt nem lehet felhuzatni.

— A balletkar egy tagját nem találjuk sehol. Felkutattattam az egész házat, nem akadnak rá. Kulis Nikolita, a második ballerina eltűnt.

— Az előadást nem lehet megakasztani, felelte Alszegey, gondoskodott a helyettesítésről és jelt adott a függőny felgördítésére.

A ballerina, aki még a Nürnbergi dalnokok második felvonásában táncolt, nem volt sehol látható. Vége volt az előadásnak is és a tűzoltók megkezdtek inspekciós utjakat, mely megdöbbentő eredménnyel járt.

Az Operaház világító udvarának követésén összetört tagokkal, holtan terült el a huszonkét esztendő, feltűnő szépségű táncosnő, aki öngyilkossággal vetett véget életének. A harmadik emelet egyik félreeső helyének bezuzott ablaka megmagyarázta, hogy onnan vetette le magát a halálba ugró leány.

Ongyilkosságának okát nem tudták megállapítani. Írást nem hagyott hátra. Kartársai azt hiszik, hogy a túlérzékeny leánynak nővérével voltak gyakrabban egyenetlenkedései és emiatt keseredett el és vált életunttá.

Holttestét beszállították az orvostani intézetbe.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 23-án az időjárás: változékony, elvélve csapadék.

— Tisza István Roosevelttről. Nagyváradról jelentik: A szalontai református egyház ma közgyűlést tartott, melyen Tisza István gróf elnökölt. A közgyűlés után déliben banket volt, melyen Tisza István gróf mondott hosszabb beszédet. Megemlékezett Roosevelt magyarországi útjáról.

— Mindenki előtt — ugymond — kell, hogy követendő példaként álljon Roosevelt humanus munkássága és emberbaráti tevékenysége. A világ tiszteletét vívta ki magának Roosevelt azzal, hogy mint a reformáció barátja, ragaszkodik hitéhez és meggyőződéséhez. Kérem barátaimat, gondoljanak mindig tisztelettel erre a nagy férfira.

— Az angol király találkozója Vilmos császárral. Berlinből jelentik: Edward angol király Marienbadba menet Kornburgban találkozni fog Vilmos német császárral. Az angol király április 26-án utazik el Biarritzba, ahol most üdül és megállás nélkül utazik Londonba, ahova szerda délelőtt érkezik.

— Roosevelt köszönete. Budapestről jelentik: Roosevelt a következő megleghangu táviratot intézte Khuen-Héderváry miniszterelnökhöz: „Engedje meg, hogy mély hálámat fejezzem ki önnek a személyes szíveségért, a melyet irányomban tanusított és a magyar nép fényes vendéglátásáért, a melylyel fogadott. Higyje el, sohasem fogom elfelejteni magyarországi látogatásomat. Theodor Roosevelt.” A miniszterelnök szívélyes hangú angolnyelvű táviratban válaszolt.

— Frank Liboriusz távozása. Temesvárról jelentik: A helyőrség tisztikara, a tábornokok, törzstisztek és a vezérkar, valamint az ezredek tisztjei és hivatalnokai ma délelőtt tizenegy órakor bucsuztak Frank Liboriusz hadsereg-felügyelőtől, a volt hadtestparancsnoktól. A katonatiszti kaszinó nagytermében ment végbe az impozáns aktus, amelyről a tisztikar nevében Hrabár János altábornagy intézett meleg szavakat a távozó parancsnokhoz, egyben szerencse kívánatainak adva kifejezést az őt ért magas kinevezés alkalmából.

— Bécs új polgármestere. Bécsből jelentik: Ma délelőtt tíz órakor a bécsi községtanács rendkívüli ülést tartott, melynek egyedüli tárgya a polgármesterválasztás volt. A községtanács többsége egységes tömegben szavazott-le Neumayer József alpolgármesterre, aki így a mai napon Lueger utódja lett. Neumayer csak addig marad polgármester, a míg Weisskirchner, a kit Lueger végrendeletében maga jelölt ki utódjául, ki nem jelenti, hogy a miniszteri széklet a polgármesterivel oseréli fel.

— „Közjogi tudatlanság.” A következő sorok közlésére kertek föl:

„Közjogi tudatlanságomban” legutóbb azt állítottam, hogy a kvótát a delegáció emelte fel két százalékkal. Ez tényleg tudatlanság volt részemről, mert miként az általam igazán nagyrabecsült polgáriarsam, Barabás Béla ur kitanítása után most már tudom, a magasabb kvótát nem a delegáció, hanem a magyar képviselőház, tehát az a képviselőház szavazta meg és emelte 99 millióval, mely parlamentnek nagy többsége függetlenségi párti képviselőkkel állott és mely függetlenségi pártinak — Barabás Béla volt az alelnöke. Adler Andor.

— A szegedi katasztrófa. Szegedről jelentik: Ma délelőtt kezdtek meg a tanuk kihallgatását annak megállapítása végett, hogy a kazánrobbanásért kit terhel a felelősség. Csenveggy Róbert, a gyár elnökgazgatója, 9 órakor jelent meg a bíróság előtt és kihallgatása még holnap is tart. A rendőrségi épület előtt e közben izgalmas jelenet játszódott le. Körülbelül száz munkás, nők és férfiak, akik gyufagyárban dolgoztak, követelik sürgős kihallgatásukat és tiltakoznak az ellen, hogy a halálra sebesült fűtőt gyanúsítsák meg a gondatlanság elkövetésével. A munkások egyre azt kiáltották, hogy a kazán már hónapok óta lyukas volt és ha nem volt vizakazánban, ha vízhiány okozta a katasztrófát, akkor ennek az volt az oka, hogy a kazán rossz volt és természetesen kifolyt belőle a víz. A főkapitány megnyugtatta a munkásokat és tudomásukra adta, hogy mind a 112 jelentkező munkást ki fogják hallgatni. A gyárban 150 munkás volt alkalmazva. Magay Lajos vizsgálóbíró ma teljesztette a vádtanács elé az ügyvedek felelősségét a vizsgálóbírói határozat ellen, amely szerint a főgépész és a gépfelügyelő továbbra is fogságban tartandók. A vádtanács ily értelemben döntött. A kórházban hárman haldokolnak: Ördög Rozália, Szabó Rozália és Ortner Antal fűtő, akinek már tegnap feladták az utolsó kenetet. Mindhármán eszméletlenül fekszenek. A romok eltakarítása gyorsan megy és valószínűleg már a jövő héten megkezdik a munkát.

— Óriási repülőgép. Párisból jelentik: A páris melletti Morson-repülőtelepen Sommer aviatikus egy egészen újfajta óriási géppel tett sikert kiserletet. A gép 36 négyszögmetert terjedelmű, 10 méter hosszú és 11 méter széles. Motora 50 lóerejű. Konstrukciója titkos. Négy embert vitt öt percig, ami eddig az utasszállító rekordot veri.

— Házasság. Bársony Andor aradi kereskedő május 8-án délután 2 órakor köt házasságot Berger Irénkével Boglárán.

— Halálozások. Triesztből jelentik: Kereskedelmi útján tegnap érkezett ide Bauer Mór Deutschbródbba (Csehország) való posztógyáros és egy szállodában szobát bérelt. A gyáros birtelen rosszul lett és mielőtt még orvosi segítséget nyújthattak volna neki, meghalt. Holttestét lakóhelyére szállították, a hol vasárnap temetik az általános tiszteletnek örvendett nagyiparost. Bauer Károly kereskedelmi tanácsos, aradi borkereskedő fivérét gyászolja az elhunytban. Az aradi társadalomból igen sokan keresték fel részvételükkel Bauert a gyászeset alkalmával. — Robács Sándor, m. kir. postatisztviselő tegnap 31 éves korában elhunyt. Temetése holnap lesz a Dezső-utcai 2b. számú házból.

— A kíváncsi képviselő. Németországnak kedvenc szórakozása mostanában a Sittenprozess, azok persze, ahol nem az erkölcsökről esik szó, hanem ellenkezőleg: hajmeresztő erkölcstelenségről. Eddig csak gárdisták, négerék és messenger beyok vonultak fel az ilyen pörök alkalmával, most azonban, mint üdítő oázis, jött egy német birodalmi képviselő, Seubert ur, ahinek az a bűne, hogy szenvedélyesen léket hasított a női uszodák deszkafalán, aztán naphosszat leskelődött a luknál és nézte a lubikoló nőket. Seubert honatyát a múlt nyáron rajtakapták, pörbe fogták és tegnap kellett felelnie a bíróság előtt. Előbb azzal védekezett, hogy ő csak a — feleségét nézte, aztán azzal hozakodott elő, hogy mint képviselőnek kötelessége volt rajta tartani a szemét kerülete minden férfian, nőjén. És mert be nem eresztették a női uszodába, hát egy lyukon át tartotta szemmel a hölgyeket. A bíróság százötven márkával honorálta a képviselő védekezését: — ennyire ítéltek el a szemesen szemtelen honatyát.

— Két gyár pusztulása. Budapestről jelentik: A külső Váci-úton levő Glazer és Szabó féle fagyapot gyárban ma este 8 óra felé tűz ütött ki. A tűz csakhamar átesapott a szomszédban levő Eisner és Fábian-féle csavargyárra. A tűzoltóság nagy apparátussal vonult ki, de a két gyárpépület nem volt megmenthető. Mindkettő teljesen leégett. A tűzoltók munkája a szomszédos gyártelepek megvédelmezésére szorítkozott. A lángok néhányszor átesaptak a Tudor akkumulátor gyárra, de sikerült a bajnak elejét venni. Fél tízre a tüzet teljesen lokalizálták. A kár igen nagy.

— A városi fogyasztási tisztviselők fizetésrendezése. A város egész tisztikarának fizetésrendezését érintő határozatot hozott Lukács László pénzügyminiszter, amelyet ma küldött leiratában tudatott a várossal. A miniszter értesítette a törvényhatóságot, hogy a városi fogyasztási tisztviselők fizetésrendezésére szükséges összeget a maga tárcájának terhére vállalja. Kimondja egyszersmind azt is, hogy véglegesen akkor intézkedik, mikor a belügyminiszternek az egész tisztviselői kar fizetésrendezését jóváhagyó leirata leérkezik a városhoz. A miniszteri leirat érthető örömet okozott a tisztviselők körében. A belügyminiszteri leirat — mint értesülünk — néhány nap múlva már Aradon lesz.

— Elfogott zsebtolvaj. A rendőrség ma délelőtt letartóztatta Gandi Pálné, hódmezővásárhelyi paraszt asszonyt az állatvásár-téren. A büntetett előéletű nőt tetten érték a deaktívek, mikor Morin Györgyné zsebéből pénztárcáját húzta ki és elakarta dobni, miután abból a tartalmát kivette. A rendőrség régi ismerősére akadt a vásárokról jól ismert tolvaj nő személyében, aki már néhányszor ült fogdágot hasonló bűnök miatt.

— Dr. Wiener Gyula fogorvos tisztelettel tudatja klienseivel, hogy helybeli és interurban telefont vezetett be 786. számmal.

Boros Béni szobrára. Kimutatás néhai Boros Béni volt Acsev. igazgatónak felállítandó szobrára szánt adományokról az Acsev. műhelyi és vontatási szakosztálybeli alkalmazottai részéről: Zinner Béla 20 K, Bakonyi Károly 2 K, Heinrich Gyula 5 K, Kovács István 5 K, Timkó Miklós 1 K, Hajdu János 2 K, Erdőfi Ferenc 2 K, Drahotszky Rezső 2 K, Aczél Rezső 2 K, Kardos Károly 2 K, Kovács Gusztáv 1 K, Kallós Gyula 50 f, Bajosi Béla 50 f, Vadnai Antal 1 K, Laboda Mihály 20 f, Orz Mihály 20 f, Kaszás Sándor 20 f, Móricz Ádám 1-20 K, Szabó József 20 f, Vetési Dénes 20 f, Vécsői Lajos 1-20 K, Perlaky Kálmán 20 f, Várady József 1-20 f, Madarász János 20 f, Szőlőssy Lajos 1-20 K, Zorán Albert 1-20 K, Kovács András 20 f, Szabó Sándor 50 f, Perlaky Lőrinc 1 K, Kovács Pál 1 K, Heidrich János 1 K, Rövid Ferenc 1 K, Gellényi Róbert 2 K, Cservén János 2 K, Zsiros Pál 2 K, Kovács Márton 1 K, Csomány István 1 K, Csapó József 1 K, Róna János 1 K, Téglásy Kálmán 1 K, Harmat Mihály 30 f, Szűcs 40 f, Csopregi József 30 f, Biró György 50 f, Balog T. 30 f, Vékony Károly 40 f, H. Kovács János 40 f, Illies Sándor 50 f, Németh Sándor 50 f, Kollát Mihály 50 f, Kovács András 40 f, Nyíri József 50 f, Horvát József 40 f, Németh János 40 f, Szemők Sándor 50 f, Csillag Pál 50 f, Szigety Lajos 2 K, Bogár József 2 K, Lipka István 50 f, Lantos 50 f, Muha Emil 1 K, Domokos Sándor 50 f, Tóth István 50 f, Steman Demeter 50 f, Gazdag Antal 2 K, Róna Sándor 1 K, Pelle András 50 f, Marozski Mihály 30 f, Ribárszki István 40 f, Jäger János 1 K, Vékony Sándor 40 f, Takács Imre 80 f, Honfi Antal 40 f, Kutny József 1 K, Szabadai Mihály 40 f, Kovács Gyula 30 f, Duka János 40 f, Faragó József 2 K, Szekeres István 1 K, Bakos Mihály 1 K, Ortutay Antal 1 K, Romvári Árpád 1 K, Szabó Lajos 1 K, Varga István 1 K, Marinkás Imre 30 f, Vujeriu Sándor 80 f, Nyíri Károly 30 f, Novák József 30 f, Hunyadi Antal 1 K, Hedvich György 1 K, Kokovai János 30 f, Hunyadi Iván 40 f, Olasz Pál 20 f, Barbjer Ferenc 40 f, Czike János 30 f, Zöldy Róbert 2 K, Korák 1 K, Gajda 40 f, Goda György 1 K, Pál Lajos 1 K, Ludmányi István 1 K, Buzal Pál 30 f, B. Juhász János 60 f, Tumele 30 f, Schellenberg 1 K, Fáy István 1 K, Juhász János 2 K, Rákossy Lajos 1 K, Kiliak Ferenc 1 K, Pflammer 30 f, Komlosán 40 f, Szabó Sándor 40 f, Laczkó Pál 40 f, Bartus Árpád 1 K, Rács Ferenc 30 f, Balog Albert 30 f, Rács Pál 30 f, Tászló Mihály 30 f, Valkersdorfer Nándor 20 f, Agoston János 20 f, Baranyi Imre 20 f, Parkó István 20 f, Boné István 30 f, Nagy Sándor 20 f, Szabó József 20 f, Gombos Péter 20 f, Kalkó István 30 f, Zabán János 20 f, Mihály Ferenc 20 f, Murk Bálint 20 f, Varga Imre 1 K, Barta János 1 K, Czank Antal 60 f, Molnár Daniel 1 K, Romanov János 60 f, Farkas Lajos 50 f, Botrossán Mihály 50 f, Táboros Mátyás 20 f, Imre Daniel 1 K, Szabó Gusztáv 60 f, Koszta János 50 f, Tripa Pál 20 f, Tatai János 20 f, Kondor Sándor 1 K, Lászlóffy Mihály 1 K, Jámbor Ignác 1 K, Szász József 1 K, Angeri József 1 K, Faragó 50 f, Dobos István 50 f, Orz Mihály 80 f, Laboda Mihály 80 f, Rács Géza 1 K, Kaszás Sándor 80 f, Világos M. 1 K, Farkas Lőrinc 30 f, Poják János 20 f, Vecsl Tamás 20 f, Németh János 20 f, Dittrich Henrik 40 f, Strigán József 30 f, Tisza Ferenc 10 f, Borsos Sándor 40 f, ifj. Ráday János 40 f, Siebig Károly 20 f, Nagy Mihály 20 f, Groszmayer Ádám 20 f, Török László 20 f, Schragner 20 f, Sztána Illés 20 f, Jovánovics Mihály 20 f, Makó Béla 20 f, Králik Mihály 40 f, Bálint Károly 20 f, Budai Gábor 20 f, Csatlós Károly 20 f, Drágos István 20 f, Heidrich Ede 30 f, Benya Lajos 50 f, Szabó József 80 f, Perlaky Kálmán 80 f, Vetési Dénes 80 f, Kovács Gyula 70 f, Szűcs György 30 f, Kosztelnik András 1 K, Honfi Antal 60 f, Madarász János 80 f, Sima Antal 50 f, Varga Gusztáv 50 f, Barna Zsigmond 50 f, Jászka Antal 50 f, Kermely János 50 f, Kohut Béla 50 f, Körösy Gyula 50 f, Balog Mihály 20 f, Heidrich Adolf 1 K, Heidrich József 50 f, Cirza János 30 f, Zagya Lajos 20 f, Frank Ferenc 1 K, Molnár János 30 f, Herkner Gyula 30 f, Holcz Pál 30 f, Szablóczky F. 30 f, Czakra Pál 20 f, Fiala Nándor 30 f, Ujházy Károly 1 K, Fürst Hermann 20 f, Rattai József 20 f, Szerb Péter 20 f, Szabados István 40 f, Mágori János 20 f, Egeresi Mihály 50 f, Megyeri Károly 30 f, Szeleke Árpád 40 f, összesen: 164-20 K, mely összeg az arad-ésanádi gazdasági takarékpénztár 10.235. sz. betétkönyvében bevételeztetett.

Árvízveszedelem Szerbiában. Belgrádból jelentik: Egész Közép-Szerbiát elöntötte az árvíz. Kragujevac, Lapovo, Semadija viz alatt állanak. A Morav folyó kiöntött, az áradat már mossa Pozega, Uzice és Pirov városok alacsonyabban fekvő házait. Kétszázánál több az áldozatok száma. Eddig száz holttestet halásztak ki. Kragujevacban a kaszánya és a gyárak viz alatt vannak. A kragujevac-lapovoi vasutvonalon az árvíz elsodorta a vasuti hidakat a elmosta a töltéseket. Az anyagi kár milliókra rug.

Belgrádból jelentik: Ujabb jelentések szerint az árvíznek kétszázötven halottja van. Több falu egyszerűen eltűnt a föld színéről. A vasutakat egyáltalán nem lehet használni. Minden vonat elakadt. A páris-konstantinápolyi expressz vonatot Lapovonál megállították és visszavezették Belgrádba. A kár eddig, hozzávetőleges számítás szerint, tízmillió dinárra rug. Az országutakon nincs forgalom, Szerbia belseje a pusztulás képét mutatja. Az eső napok óta szakadatlanul esik. A katasztrófa igen nagy méretű, de a táviróoszlopokat az árvíz sok helyütt ledöntötte és így nem lehet kimerítő jelentéseket kapni.

Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban április 22-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Petrovsky János magántisztviselőnek Aurél nevű fia, Thiel János szabónak Erzsébet nevű leánya. Meghalt: Schneider Irén 12 éves leánya, Varga György 1 éves fia, Ádámovics György 5 éves fia, Czikora István 4 és fél éves fia, Rohács Sándor 31 éves posta kiadó, Szűcs Ilona 4 hónapos leánya.

Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál.

279

TANÜGY.

(—) Gyulai Pál emléke. Az első nagyobb szabású ünnepet Gyulai Pál emlékére az aradi állami tanítóképző-intézet rendezi f. hó 23-ikán, szombaton délután 5 órakor. Gyulai életének, költészetének, kritikai és dramaturgiai munkáinak ismertetését, verseinek szavalását, ének- és zeneszámokat tartalmaz a gazdag és érdekes műsor. Keszler Károly tanár elnöki megnyitójában az iskola és irodalom közötti viszonyról fog szólni. Kiemeljük a műsorból Zoltai Mátyás tanár szerzeményét, a „Ne hozd a bort!” című férfikart. Nagy sikerre számíthat Boczonádi Szabó Imre „Rákóczi trombitája” c. szerzeménye, melyet az ifj. ének- és zenekar együttesen fog előadni.

(—) A „Délmagyarországi Tanítóegyesület marosmelleki fiókköre” a németszentpéteri közégi iskolaszakkal egyetemben Bertram Sándor igazgatótanító 40 évi működése alkalmából május 28. és 29-én Németszentpéteren ünnepélyes közgyűlést tart. Tárgysorozat: Május 28-án: 1. Reggel fél 7-től fél 9 óráig elszállásolás. 2. Fél 9 órakor ünnepélyes Te Deum. 3. 9 órakor választmányi ülés. 4. Fél 10 órakor a közgyűlés megnyitása. 5. Bertram Sándor jubiláns üdvözlése és emléktárgy átadása. 6. Új tagok felvétele és tudósítók választása. 7. Gyakorlati tanítás A magyar nyelvtanítása direkt módszerrel összekötve rajzzal, tartja a németszentpéteri II. osztály növendékeivel Maurer Mihály, a temesvári állami tanítóképezde gyakorlóiskola tanítója. 8. A XX-ik század reformeszméi, szabad előadás, tartja: Schmelzer Miklós monostori közégi tanító. 9. Egyleti ügyek. 10. Szavazatszedő bizottság kijelölése. 11. Tisztújítás. 12. Az őszi közgyűlés helyének kijelölése. 13. Főegyleti tisztviselők választása. 14. A gyűlés után a németszentpéteri állami „Tájfajta Mentelep” megtekintése. 15. Közébéd. 16. Délután fél 4 órakor kirándulás a közeli bezdini szerb zárdába. 17. Este 8 órakor fáklyás és lampionos diszfelvonulás az iskola főépülete elé a jubiláns igazgató-tanító tiszteletére, utána kivonulás a község melletti nagyerdőbe vacsorára és az ezt követő táncvigalomra. Május 29-én: 1. Délelőtt 9 órakor ünnepélyes szentmise. 2. 10 órakor a római sánc és a tatár völgy (Vallis Tartarum) megtekintése és a pihenő

alatt: a) Róka és borz kotorékversenysz.: foxterrier-ek és tascókkkal, S. Kovács Sándor és Szekercs Imre kynologusok vezetése alatt, b) Hölgyek díj-céllövő versenye 9 mm. céllövő fegyverekkel. Szép emléktárgy adatik az I., II. és III-ik győztesnek. A versenyen való részvételt kérjük május 20-ig S. Kovács Sándor címén Ujarad, bejelenteni. 3. 12 órakor egy szegedi halászmester által elkészített szegedi halászlé, halpaprikás stb. elfogyasztása. A vasutal érkezőket, ha azt a németszentpéteri köz-ségi előjárásnál előzőleg bejelentik, a kétféle állomáson kocsik várják.

Az összenőtt ikrek gyermeke.

Világkörüli uton.

Távirati tudósítás.

Arad, április 22.

Prágából jelentik, hogy egész sereg impresszárió érkezett oda, hogy Blaschek Rózát és Jozefint, az összenőtt iker-párt szerződtessék. De ekkor már megkötötte velük a szerződést egy Rossé nevű gazdag, angol impresszárió, aki az iker-párt és az ujszülött gyermekeket világkörüli utra viszi. A szerződés úgy szól, hogy a nővérek havi nyolcezer márkát kapnak a ezenkívül az utiköltségetesellátásukat is az impresszárió fedezi. A szerződés egy évre szól. Az iker-pár kénutra indulása előtt, fellép egy prágai varietében.

Blaschek Róza, akinek a minap fia született, ma közölte a hatósággal, hogy gyermekének egy Hobusch Pál nevű asztalos-legény az atyja, aki egy prágai panoptikum-ban van alkalmazva.

Az a kérdés már most, hogy a jelen esetben lehet-e a törvény erejével kényszeríteni az apát, a csábítót, hogy gyermekének anyját nőül vegye, tekintettel arra, hogy nejjével együtt még egy asszonyt kap, aki ugyan nem a felesége, de aki nővérétől elválni nem tud.

Egy neves osztrák ügyvéd a képtelen jogi helyzetről ekként nyilatkozik:

— A kérdés bizony nehézen, vagy talán egyáltalában nem oldható meg. Az osztrák törvények e tekintetben csak normális viszonyokkal számoltak. Ilyen kivételre igazán nem gondoltak, nem is gondolhattak a törvényhozók. Emberi szempontból szinte képtelenség, hogy az összenőtt ikrek bármelyike is házasságra lépjen. Mert micsoda képtelen helyzet áll elő, ha tegyük fel, mindketten férjhez mennek. Hogyan fogják teljesíteni hitvesi köteleességeiket? Micsoda lelki, esztetikai és morális összeütközések fognak itt előfordulni?

— Mondhatnák egyébként ennél még érdekesebbet is. Tegyük fel, hogy az egyik testvér elkövet valami büncselekményt: mondjuk, gyilkol. A másik azonban nemcsak hogy beleegezését nem adja a büntettséghez, de határozottan ellenzi azt. Mi fog ez esetben történni? A bűnért természetesen elítélik. De a büntetést rajta végre nem hajthatják. Mert az államnak nincs joga ahhoz, hogy ártatlan embert szabadságától megfosson. Már pedig a bűnhöz nőtt másik testvér ártatlan. Hogy halálra még kevésbé ítéltetik, ez csak magától értetődő dolog.

VÁROS ÉS MEGYE

A városi jéggyár árai. Ma délután Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok elnöklésével egy vegyes bizottság ülésezett, mely a városi jéggyár termelése értékesítésének módjait és a jégárakat tárgyalta. Javaslatba hozza a bizottság, hogy a nagyban fogyasztóknak a gyár egy korona hatvan fillérért árúsítsa a jéget a gyárban, házhoz szállítva két korona legyen

a jég ára. Ez a gyárosok, bentesek, vendéglősök és kávéosok fogyasztására vonatkozik, akik három éves szerződést tartoznak kötni a várossal. Havi bérletrendszer is létezik a gyár magánfogyasztók részére. Tizenhárom kilós blokk naponta házhoz szállítva 9 korona, 26 kiló 17 korona, 39 kiló 25 koronába kerül. A nagy fogyasztók május hó 10-ikéig tartoznak nyilatkozni, vajjon reflektálnak-e városi jégre. Magán előjegyzéseket a gazdasági tanácsos május 10-ike után fogad el. A kézi eladás a jégszállító kocsikról nem lesz megengedve. A házhoz szállítást a város a maga fogataival végzi. A jéggyár műszaki vezetője Szathmáry Károly üzemigazgató, kereskedelmi vezetője Barkó Ferenc vágóhídi igazgató lesz.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 22.

Meteor időjárás által kilátásba helyezett éjjeli fagy elmaradt ugyan, azonban határozottan hidegebb idő állott be. A vetések sikeres fejlődése szempontjából kívánatos lenne, hogy az egyöntetű enyhe időjárás végre állandósuljon. A gabonaüzlet irányzata a jó termés kilátásokra folytatódó lanyha, az árak visszaestek.

A mai piacon eladásra került:	
200 mm. buza	11:50—11:80
200 mm. tengeri	5:30—5:35
Rozs	7:50
Zab	6:50
Árpa	6:00

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 22

Készára: Kínálat korlátozott, vételkedv. mérsékelt, 2 ezer mm. 10 fillérrel olcsóbb. Amerika 1-el magasabb. Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli árszám	2 órai árszám
Tengeri 1910. májusra	5.75—5.78	5.78—5.74
Buza 1910. áprillisa	12.04—12.05	12.03—12.04
Zab 1910. áprillisa	0.00—0.00	7.02—7.03
Rozs 1910. áprillisa	0.00—0.00	0.00—0.00
Buza 1910. októberre	10.65—10.66	10.65—10.66
Buza 1910. májusra	12.04—12.07	12.04—12.07
Rozs 1910. októberre	8.21—8.22	8.25—8.26

Zárul 5 órakor.

Oestrák hitelrészvény	—	—	—	665.50
Magyar hitelrészvény	—	—	—	824.25
Városi villamos vasúti részvény	—	—	—	883.—
Köszüti vasút	—	—	—	693.—

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. április 22.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új ...	11:25—11:35
76 " " " " " "	11:35—11:45
77 " " " " " "	11:45—11:55
78 " " " " " "	11:55—11:65

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos új ...	11:15—12:20
Rozs új ...	7:30—8:35
Árpa új ...	5:50—5:55
Zab új ...	6:30—6:35
Tengeri régi ...	5:45—5:50

Felolvas szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1910. évi április hó 23-án:

A) bérlet.

A) bérlet.

Pintér Imre vendégfelleléptével:

Hoffmann meséi.

Nagy opera 4 felvonásban. Írta: Julius Barbier. Zenéjét. szerzette: Jacques Offenbach. Fordították: Dr. Váradi A. és Fay J. B.

SZEMÉLYEK:

Hoffmann	Boda Ferenc.	Luther	Szabó László
Lidort		Stella	
Coppellusz	Pintér Imre.	Olimpia	Wasrák V.
Mirakel		Antónia	
Spalanzani	Polgár S.	Miklós	Zalay Margit.
Crepel		Nathaniel	Gerő János.
András	Leővey Leó.	Wolfram	Endrey Gy.
Cocherill		Hermann	Nagyiván I.
Ferenc		Fanton	H. Fekete A.

Kézbevevő este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bárd Simonfi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1910. április 23-án, szombat:

1. Téli tájak. Látványosság. — 2. A tanár és a macska. Humoros. — 3. Józsiás asszony. Életrajz. — 4. Cseppfolyós levegő. Bredeti. — 5. Hogyan készül a zsák. Tanulságos. — 6. Marius fogadása. Humoros. — 7. Hajcsárt és a pilóták. Dráma. — 8. Simone. Látványosság. — 9. Barabás Béla vasárnapi fogadtatása és bevonulása.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Helyárak: I-es hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér

NYILTÉR.

Limbek János és fia

első magy. kir. szab. érekeperső-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület Városi és megyei telefon: 93.

Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejtethetetlen jó fiu, illetve testvér, sógor, rokon és jóbarát

Rohács Sándor,

m. kir. postafőosztályvezetőnek

f. é. április hó 21-én esteli 11 órakor, életének 31-ik évében hosszas szenvedés után jobblietre szenderült.

A boldogult földi maradványai április hó 23-án d. u. 5 órakor fognak Dezső-utca 2b. számú házban a róm. kat. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért április hó 26-án d. e. 8 órakor fog a főt. minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Aldott legyen emléke!

Arad, 1910. április hó 22-én. 1841

Özv. Rohács Jánosné szül. Hajas Erzsébet édesanyja. Rohács Mária férjezett Hajas Illésné, Rohács István és neje szül. Mester Rozália, Rohács Rozália férjezett Jaczkó Istváné, Rohács József, neje szül. Hajas Erzsébet és családja, Kokár János és neje szül. Hajas Erzsébet, Rohács Victoria férjezett Barta Andrásné, Rohács János és neje szül. Móra Márta, Rohács Katalin férjezett Brezán Andrásné és családja, testvérel, illetve sógor és sógoróné. Hajas Illés, Jaczkó István, Barta András, Brezán András sógorai.

VILÁGHÍRŰ
BRÜNNI SZÖVETEK
GYÁRI ÁRAKON.
ETZLER-DOSTAL BRÜNN
KIVÁLÓAN ALKALMAS ÉSZ-ÉS TORRAL
A MÓRAI TENDÉNYESÜLTÉSEK ÉS AZ ÁLLAM
KISZÁLLÍTÁSÁRA ÉS SZÁLLÍTÁSÁRA
KINÁLT MEGTEREMTÉS ÉS BERMENTE.

6792

Soha többé!

nem cserélem szappanomot, amióta a BERGMANN-féle (Steckenpferd védjeggyel) LILION-SZAPPANT — Bergmann és Tea Tetschen a E. gyártmánya — használom. mert ez a leghatékonyabb gyógyszer szappan nyári szeplők ellen, nemkülönben a szappan által szép, puha „tájt” kap az arc. Darabja 80 fillér. Kapható minden gyógyszerárban, droguériában és parfümeriában.

962

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobbra és ékszertárára

Deutsch Izidor

órák és ékszerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és brilliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek

TELEFON 438.

TELEFON 438.

6771—1910. kh.

Hirdetmény.

A görkorsolyást úgy életbiztonsági, mint rendészeti szempontból a gépkocsi, valamint a közúti vaspálya közlekedési utvonalaival, a Szabadság- és Tököl-téri piacon körülvevő kocsiton, Asztalos Sándor, Hunyady, Forray, Weitzer János, Deák Ferenc, Lázár Vilmos, Fábán és Karolina-utcaiban, Józsefherceg, Nagyvárad és Radnai-uton, Andrássy- és Boros Béni-téren ezen-nel betiltom.

Arad, 1910. évi április hó 20-án.

Sarlot,
főkapitány.

Rendkívüli olcsó árakban árusítunk

férfi öltöny, felöltő és fiu ruhákra tiszta gyapju szöveteket.

LEICHNER és FLEISCHER

Arad, Szabadság-tér 17. — Telefon 475. szám.
Kizárólagos posztó gyári raktár. 1661

Magyar Vulkáncementgyár Részvénytársaság

Központi iroda: Budapest, V., Sas-utca 25. szám. — Telefon-sz.: 107—16.

6741

Gyártelep: Selyp. — Telefon: Kalvan 46.

Ajánl: Elsőrendű Selypi portlandcementet, Vulkánportland cementet, kitűnő minőségűt, mely a portlandcement szabványait 50%-kal túlhaladja.

Új kerékpár és varrógép raktár.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy **Arad, Forrai-utca 20.** alatt (Guttmann-ház) egy dusan felszerelt **kerékpár és varrógép üzletet nyitottam** hol is a legújabb modellű gépeket részletfizetésre is legjutányosabb árak mellett árusítom, ugyszintén javítóműhelyemben mindennemű javításokat és átalakításokat **jótállás mellett** legolcsóbban eszközölök. 1735

Elvállalok villanyosengó és házi-telefon berendezéseket pontos kivitelben.

Szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel

Kappner Mór,
villany és műszerész.

PETROSAFROL

Bevált készítmény a hajnöves előmozdítására, a fejbőr erősítésére, hajhullás és korpaképződés megakadályozására.

A Petrosafroltól a haj selyempuha, rugganyos lesz.

ÁRA 1 KORONA.

361

6 üveget ingyen láda és csomagolásban bérmentve küld

FÖLDES KELEMEN

gyógyszer-tára ARAD.

Minden üveghez részletes utmutatás van mellékelve miként használandó e készítmény és miként ápoljuk hajunkat, hogy az egészséges szép s tömör legyen.

A készítmény ártalmatlanságáért teljes garanciát vállalok.

229—1910. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1910. évi 6123. számú végzése következtében Dr. Köpf János ügyvéd által képviselt Arad-csanádi takarékpénztár javára, 1400 K. s jár. erejéig 1910. évi március hó 22-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1180 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, üsző, takarmány nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíró 1910. évi V. 139. sz. végzése folytán 1400 kor. tökérvétel, ennek 1910. évi jan. 15 től járó 6% kamatai, 1/3% váltó-díj és eddig összesen 184 kor. 77 fillérben bírósággal már megállapított költségek erejéig Nagy-Zerinden leendő megtartására az 1910. évi április hó 27-ik napjának d. u. 1/3 órája határidőül kitéve és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igénylőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Kisjenő, 1910. évi április hó 18. napján.

Balassa,
kir. bír. végrehajtó.

Pénztárnoknő,

ki könyvelésben és irodai teendőkből jártas s már ily minőségben fűszerüzletben alkalmazva volt,

azonnal felvétetik petrozsényi üzletében

Ajánlatok fizetési igények megjelölésével és bizonyítvány másolatokkal

Steiner Ferenc

nagykereskedőhöz Dévára küldendő. 1824

Olcsó árjegyzék!

oly cikkekről, melyek kizárólag nálunk szerezhetők be.

Joupon tiszta selyem taftt 5 frt. 80. darabja

Moire selyem darabja 4 frt.

Cloth lüszter és mosó jouponok feltűnő olcsó áron.

Herveth fűző, legújabb facon, darabja 3 frt. 50.

Nagy parthie vétel férfi és női zsebkendőkből.

Sok ezer méter schweici himzés maradékok féláron.

Plüshe szőnyegek nyitott, prima, csakély szépségűkkel — újabb szállítmány érkezett.

Szőnyeg maradékok rendkívül olcsón.

Kelengye áruk
Óriási kész raktár mindennemű fehérneműből, női ingek, corset-ták, himzett kész ágy készletek, Schroll chiffon, prima cerna vásznak egyelőre még minden áremelkedés nélkül nálunk beszerezhetők.
Rosenblüh H. és Társa
ARAD

Olcsó árjegyzék!

Alsó lepedők varrás nélkül darabja még most is 1 frt. 40.

Női ing finom kézimunka himzéssel darabja 1 frt. 65.

Finom kelengye ing madapolanból 2 frt. 40.

Szővet és csipke függöny — stoorok — leszállított árban.

Finom damast asztalneműből alkalmi vétel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

„Cica“ 5320.

Levél vár.

1822

Olcsó divat album.

Tavaszi, nyári saison Blous, alj, Costüm, kabát minták. Ára 60 fillér Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. Telefon: 517. sz. 671

Elköltözés miatt

szép butorok jutányosan eladók. Cim a kiadóhivatalban. 1827

Lakás

a Wesselényi-utca 12. számú házban 4 szobás lakás május hó 1-ére kiadó. Bővebbet a házban. 1829

Ászokhordók

körülbelül 75 hektoliteres nagyságban jó állapotban olcsón, egyenként is eladók. Nádor-utca sör-raktár. 1842

Vidéki nagy községben

bánya és erdőmunkás néppel, nagy vidékkel, országos és heti vásárral, a község közepén, a Fő-úton egy ház teljesen berendezett újjal, nagy sütődével, kényelmes lakás, nagy udvar és kerttel, továbbá bevezetett nagy tojás kereskedéssel más vállalat miatt eladó. Cim a kiadóban. 1844

1778 Francia kisasszony

nevelőnői állást keres. Leveleket „francia“ jellegre a kiadóba kérek.

בית פתח

Nagyvárad hecszerrel ellátva, fehér és siller, legjobb minőségben, ugyszintén mindenféle husvétai cikkek legolcsóbban Rothstein Mór fűszer- és csemege-kereskedésében Arad, Szabadság-tér 3. kaphatók. 1773

Egy jóforgalmu

szatócsüzlet joggal, berendezéssel együtt más vállalat miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 1800

Sel Peszach.

Kitűnő borok, cheschserrel ellátva, legolcsóbb árban kaphatók házhoz szállítva Klein Mór szőlőbirtokosnál Kossuth-utca 17. Telefon 113. 1805

A cigarettázik

használjon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papirkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

József főherceg-ut 1. sz. ház

második emeletén egy udvari szoba konyha és fürdőszoba május 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél. 1730

Keresek

lehetőleg azonnali belépésre egy ügyes, komoly fűszeres segédet. Hirschmann Ignác nagytőzsde, Lippa. 1742

Telefon 348.

Husserl Manó
bádogos

vízvezeték szerelő.

Javítások 161

olcsón és gyorsan.

Arad, Szt. Pál-utca 11.

Olcsósági vásárt

rendezek levélpapirokból tulzsfolt raktár miatt. Továbbá több ezer legkedveltebb hangjegyet fél- és harmadárban árusítok. Üzleti könyvek, papírneműek, irodai cikkek és antiquár könyvek dukészlete. Vizsgalapok legolcsóbb forrása. Kerpel Izsó könyvkereskedése, Aradon. 525

Számartó

10 hosszú éveken át nagy uradalmak szolgálatában állott a jelenleg is állásban van hasonló minőségben alkalmaztatást keres. Legjobb referenciák. Szíves ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők — „Számartó“ jellege alatt.

Egy jó karban lévő

4 kerekű kézikocsi
azonnali megvételre
kerestetik.

Cim a kiadóhivatalban.

1800

A világhírű kerékpárok

elegáns, könnyű, eltű-
réstől ment és
olcsó a

PREMIER

Árjegyzék
ingyen és bérmentve.
Egyedül Aradon:

Kalmár József, Arad.

Költözőkódok figyelmébe

ajánljuk

DIAMANT

villanyvilágítás berendezőt

kinek

gáz és villanycsillár

raktára

1792

Atzél Péter-u. 2.

Bohus udvarban van.

Pontos és olcsó munkát végez

Telefon szám 595.

Körösvölgyi gazdasági kereskedelem és ipari szövetkezet
Gurahoncon.

Ajánlunk elsőrendű száraz 7 láb hosszú

szőlőkarót

ugyszintén

bükk, cser és gyertyán hasáb és dorongfát

a legjutányosabb árak mellett. — Kivánatra ajánlattal szolgálunk.

Körösvölgyi gazdasági kereskedelem és ipari szövetkezet.

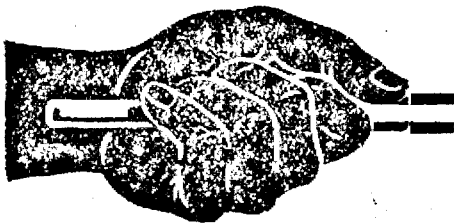
1640

Erzsébet körut 37. sz. alatt

három utcai szoba
és mellékhelyisé-
gekből álló

lakás

1910. május hó 1-re kiadó.

Singer Sándor női divatüzlete

még rövid ideig Deák Ferenc-utca 2. (Sebessy-féle házban.)

Tavaszi újdonságok nagy választékban megérkeztek, amelyek rendkívül olcsó árban szerezhetők be.

Telefon 529.

Divatos ruha és costüm kelme.

Blous selyem és ruha vászon.

Angol zefir, delain és mosó árak.

Vászon, chiffon és asztalneműek.

Szőnyeg, függöny és ágyterítők.

Telefon 529.

Ideiglenes üzlethelyiség Deák Ferenc-u. 2.

Singer Sándor női divatüzlete, Arad.

1571